

**POWIATOWA STACJA
SANITARNO - EPIDEMIOLOGICZNA
W STARACHOWICACH**

STAN SANITARNY

POWIATU STARACHOWICKIEGO

2021 ROK

SPIS TREŚCI

WSTĘP	1
I. OCENA ZAGROŻENIA EPIDEMIOLOGICZNEGO	4
II. JAKOŚĆ WODY DO SPOŻYCIA I CIEPŁEJ UŻYTKOWEJ	8
III. STAN SANITARNY OBIEKTÓW UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ I KĄPIELISK	18
IV. STAN SANITARNY PODMIOTÓW, W KTÓRYCH WYKONYWANA JEST DZIAŁALNOŚĆ LECZNICZA	26
V. WARUNKI SANITARNO – HIGIENICZNE ŚRODOWISKA PRACY	30
VI. DZIAŁALNOŚĆ NADZORU ZAPOBIEGAWCZEGO	55
VII. NADZÓR NAD PLACÓWKAMI NAUCZANIA I WYCHOWANIA DZIECI I MŁODZIEŻY	69
VIII. STAN SANITARNY OBIEKTÓW ŻYWNOŚCI, ŻYWIENIA I PRZEDMIOTÓW UŻYTKU	76
IX. PROMOCJA ZDROWIA I OŚWIATA ZDROWOTNA	83
X. ODDZIAŁ LABORATORYJNY	91
XI. PODSUMOWANIE	95

WSTĘP:

Państwowa Inspekcja Sanitarna działa na podstawie ustawy z dnia 14 marca 1985r.o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (t.j .Dz.U z 2021 poz.195).

Została powołana do realizacji zadań z zakresu zdrowia publicznego, w szczególności poprzez sprawowanie nadzoru nad warunkami:

- higieny środowiska,
- higieny pracy w zakładach pracy,
- higieny radiacyjnej,
- higieny procesów nauczania i wychowania,
- higieny wypoczynku i rekreacji,
- zdrowotnymi żywności, żywienia i produktów kosmetycznych,
- higieniczno-sanitarnymi, jakie powinien spełniać personel medyczny, sprzęt oraz pomieszczenia, w których są udzielane świadczenia zdrowotne

- w celu ochrony zdrowia ludzkiego przed niekorzystnym wpływem szkodliwości i uciążliwości środowiskowych, zapobiegania powstawaniu chorób, w tym chorób zakaźnych i zawodowych.

Wykonywanie zadań określonych w ustawie polega na sprawowaniu zapobiegawczego i bieżącego nadzoru sanitarnego oraz prowadzeniu działalności zapobiegawczej i przeciwepidemicznej w zakresie chorób zakaźnych i innych chorób powodowanych warunkami środowiska, a także na prowadzeniu działalności oświatowo- zdrowotnej.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Starachowicach wraz z pracownikami Powiatowej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej w Starachowicach realizował w 2021 roku zadania określone w/w ustawie o PIS w znacznej mierze związane z pandemią Covid-19.

Powiatowa Stacja Sanitarno- Epidemiologiczna w Starachowicach jest podmiotem leczniczym prowadzonym w formie jednostki budżetowej, finansowym z budżetu państwa, w stosunku do którego uprawnienia organu założycielskiego posiada Wojewoda Świętokrzyski. Zarządzeniem Nr 102/ 2020 Załącznik Nr 10 z dnia 31 sierpnia 2020r. Wojewody Świętokrzyskiego został nadany statut Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Kielcach oraz powiatowym stacjom sanitarno-epidemiologicznym położonym na obszarze województwa świętokrzyskiego .

Struktura organizacyjna Stacji określona szczegółowo w Regulaminie Organizacyjnym zapewnia sprawne funkcjonowanie jednostki zarówno w bieżącej działalności, jak i w przypadkach działań kryzysowych, do których służby sanitarne są bez przerwy przygotowywane.

Realizacja wszystkich zadań w obszarze zdrowia publicznego jest możliwa dzięki udoskonalonej organizacji pracy w jednolitym systemie kontroli zgodnym z wymaganiami normy PN-EN ISO/IEC/17020 oraz wiarygodnej technice laboratoryjnej zatwierdzonej certyfikatem akredytacji Nr AB 634 wydanym przez Polskie Centrum Akredytacji a także potwierdzanej corocznymi audytami prowadzonymi przez PCA w ramach uzyskanego certyfikatu.

W związku z nadal trwającą pandemią ogłoszoną 20 marca 2020r. na terenie całego kraju działania Inspekcji Sanitarnej skupione były w znacznej części w obszarze postępowania p/epidemicznego w zakresie zakażeń spowodowanych koronawirusem i rozprzestrzenia się choroby COVID-19.

Działania polegały na zbieraniu wywiadów epidemicznych, ustalaniu dróg rozprzestrzeniania się zakażeń, oraz nakładaniu kwarantanny w stosunku do osób zdrowych mających styczność z osobami chorymi.

Teren naszego powiatu był szczególnie dotknięty ilością osób zakażonych z uwagi na dużą liczbę zakładów pracy zatrudniających wiele osób. Nadal pojawiały się ogniska w zakładach pracy: MAN, PKC, Animex, Cerrad, oraz w szkołach podstawowych, oraz ponadpodstawowych.

Wprowadzone systemy w Inspekcji Sanitarnej SEPIS i EWP nie tylko znacznie ułatwiły pracę w czasie pandemii ale również są niezbędne do monitorowania stanu epidemii na szczeblu powiatu i w Polsce.

Realizując zadania w obszarze zdrowia publicznego, w ramach nadzoru bieżącego, zapobiegawczego, przeciwepidemicznego oraz w ramach prowadzonej działalności oświatowo - zdrowotnej i promocji zdrowia, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny współpracował w 2021r. ze Starostą Starachowickim, Prezydentem Miasta Starachowice, Wójtami Gmin (Pawłów, Mirzec, Brody), Burmistrzem Miasta i Gminy Wąchock, Powiatowym Lekarzem Weterynarii, Powiatową Komendą Policji placówkami podmiotów działalności leczniczej. Działalność Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego wspierana była przez lokalne media.

W 2021 roku Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny uczestniczył online w posiedzeniach: Zarządu Powiatu, oraz uczestniczył w posiedzeniach Powiatowego Zespołu Reagowania Kryzysowego przedstawiając na bieżąco sytuację epidemiologiczną na terenie Powiatu Starachowickiego związaną z zagrożeniem koronawirusem SARS-CoV-2, oraz w posiedzeniach Komisji Bezpieczeństwa i Porządku Publicznego Powiatu Starachowickiego, a także uczestniczył w Sesji Rady Miejskiej Starachowice i w Sesji Rady Gminy Mirzec.

Powiatowa Stacja Sanitarно- Epidemiologiczna w Starachowicach nadzoruje teren powiatu starachowickiego położonego na obrzeżu północnej części województwa świętokrzyskiego, zajmując obszar między Podgórzem Iłżeckim a podnóżem Gór Świętokrzyskich, o powierzchni **524 km²**, oraz liczbie mieszkańców **89.152**

Na terenie powiatu starachowickiego prowadzi działalność **ok.4500** podmiotów gospodarczych o bardzo zróżnicowanym pod względem wielkości profilu działalności i poziomie zatrudnienia. Najważniejszym ośrodkiem gospodarczym jest miasto Starachowice.

W skład powiatu wchodzi gminy:

miejskie : **Starachowice** ,

miejsko-wiejskie : **Wąchock**,

wiejskie:

Brody

Mirzec

Pawłów

Powiat starachowicki z wyjątkowo ukształtowanym terenem, malowniczą doliną rzeki Kamiennej i Sieradowickim Parkiem Krajobrazowym, jest jednym z najpiękniejszych zakątków ziemi świętokrzyskiej. Liczne miejsca pamięci narodowej, cenne zabytki architektury romańskiej i gotyckiej na czele z opactwem cystersów w Wąchocku, unikalnym Zespołem Wielkopieczowym znajdującym się na terenie Muzeum Przyrody i Techniki w Starachowicach to bardzo interesująca oferta dla gości i turystów. Zbiorniki wodne, kryte pływalnie zapewniają dobre warunki kąpielowe oraz umożliwiają uprawianie sportów wodnych. Prawdziwe bogactwo regionu stanowią obszary leśne rozpościerające się na obszarze 242 km² .

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w **2021r.** na terenie powiatu starachowickiego posiadała w ewidencji **2236** obiektów. Przeprowadzono **6478** kontroli wydając **285** decyzji merytorycznych, oraz **212** decyzje płatnicze, **40** postanowień, **10** tytułów wykonawczych, nałożono **45** mandatów na kwotę **3130** zł.

Oddział Laboratoryjny PSSE w **2021r.** wykonał **1210** badań laboratoryjnych przeprowadzając łącznie **3224** oznaczeń w tym: **44** oznaczeń chemicznych, **907** oznaczeń fizycznych , **2273** oznaczeń mikrobiologicznych. Pobrano **338** próbek.

Realizowano zadania w ramach systemów informatycznych działających w Unii Europejskiej np. RASFF, RAPEX , prowadzono monitoring jakości wody do spożycia, wody w kąpieliskach, wody ciepłej używanej w natryskach, ocenę ryzyka zagrożenia bezpieczeństwa żywności (dokumentowanie zasad GHP, GMP oraz HACCP).

W **2021r.** prowadzono serwis internetowy PSSE w Starachowicach prezentujący przede wszystkim aktualności i komunikaty związane z działaniami z zakresu zakażeń epidemiologicznych Covid-19 na terenie powiatu, a także prezentowano wytyczne i zalecenia ŚPWIS w Kielcach, jak również GIS w Warszawie.

I. Ocena zagrożenia epidemiologicznego

1. Wprowadzenie.

W 2021r. Sekcja Nadzoru Przeciwepidemicznego PSSE Starachowice kontynuowała nadzór bieżący w zakresie zapobiegania i zwalczania chorób zakaźnych i zakażeń u ludzi, z uwzględnieniem występowania chorób szczególnie niebezpiecznych i wysoce zakaźnych – Pandemia SARS-CoV-2.

Ocena sytuacji epidemiologicznej prowadzona jest na podstawie analizy zgłaszanych chorób zakaźnych oraz zakażeń.

2. Sytuacja epidemiologiczna w zakresie rejestrowanych chorób zakaźnych.

Analizę sytuacji epidemiologicznej powiatu przeprowadzono w oparciu o zgłoszone i rejestrowane choroby zakaźne. Wywiady wybranych chorób po opracowaniu na bieżąco zostały wprowadzane do Systemu Formularzowego EPIBAZA .

W roku sprawozdawczym **2021** zgłoszono łącznie **5322** zachorowań w tym 930 hospitalizacji. Wykonano **51** kontroli w podległych placówkach w tym 8 dotyczących zgłaszalności chorób zakaźnych.

Zarejestrowano 7 ognisk zakażeń wewnątrzszpitalnych.

Czynnik dominujący zarejestrowanych zakażeń w w/w ogniskach to-Clostridium difficile.

W zakresie nadzoru epidemiologicznego dotyczącego chorób zakaźnych działania Inspekcji Sanitarnej polegają na stałej analizie epidemiologicznej chorób zakaźnych, oraz postępowaniu p/epidemicznym, które prowadzi do wyeliminowania czynnika zakaźnego, przecięcia dróg szerzenia się choroby oraz nadzorze nad podnoszeniem odporności populacji poprzez szczepienia ochronne.

Zarejestrowane są **3** przypadki nosicielstwa wirusa HIV, pierwszy w rejestrach figuruje od 1998 roku, drugi zarejestrowany w roku 2014 trzeci w 2021.

Tak jak w latach ubiegłych prowadzono działania związane z nadzorem nad gruźlicą.

W 2021r. zarejestrowano 12 przypadków potwierdzonych przypadków.

W celu zapobiegania szerzenia się gruźlicy osoby z otoczenia chorych objęte zostały czynnym nadzorem epidemiologicznym.

Zachorowania na SARS CoV-2.

W 2021 roku na terenie powiatu starachowickiego na COVID-19 **zachorowało 5010 osób** z czego 752 hospitalizowano, na kwarantannę skierowano 8963 osoby.

Zgłoszono 232 zgony.

Analogicznie w roku ubiegłym potwierdzono **2656** zachorowań, 387 osób hospitalizowano, na kwarantannę skierowano 9001 osób. Zgłoszono 97 zgonów.

W związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-Co-V-2 w 2021 roku **odnotowano 18 ognisk** w tym: 6 zakładów pracy, 12 placówek szkolno -wychowawczych.

W roku 2020 odnotowano 3 ogniska zachorowań na COVID-19 (zakłady pracy).

W ujęciu tabelarycznym przedstawiono liczbę zachorowań i zapadalność na choroby zakaźne na terenie powiatu starachowickiego w **latach 2020 -2021**.

Jednostka chorobowa	2020		2021	
	Liczba zachorowań	Zapadalność w powiecie	Liczba zachorowań	Zapadalność w powiecie
Nieżyt jelitowy wywołany przez rotawirusy	6	5,34	5	5,60
Biegunka o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu	35	31,2	56	62,81
Sars-Covid-19	2656	2938,80	5010	5619,61
Borelioza	14	12,48	23	25,79
Styczność i narażenie na wściekliznę	1	0,89	10	11,21
Gruźlica	6	5,34	12	13,46
Bakteryjne zapalenie opon mózgowo – rdzeniowych	0	0	2	2,24
grypa	3	2,67	0	0
Zachorowania rzekomogrypowe	112	99,80	4	4,48
Choroba meningokokowa	1	0,89	0	

W odniesieniu do roku 2020 nastąpił w większej ilości jednostek chorobowych wzrost zachorowań.

Spadek widoczny jest w zachorowaniach na rotawirusy, zachorowaniach rzekomogrypowych.

W roku 2021 nie stwierdzono choroby meningokokowej.

4.Realizacja szczepień ochronnych

Państwowa Inspekcja Sanitarna jest koordynatorem programu szczepień ochronnych. Nadzoruje, planuje, przeprowadza instruktaże, zaopatruje placówki wykonujące szczepienia w preparaty szczepionkowe, sporządza sprawozdania z wykonawstwa szczepień.

W powiecie starachowickim w 2021 roku w ramach realizacji PSO szczepieniom podlegało **3603** dzieci i młodzieży w wieku od 0 do lat 19.

W 2021 roku odnotowano 7 przypadków niepożądanych odczynów poszczepiennych po szczepieniu SARS CoV-2 z czego 5 zgłoszonych jako łagodne, 2 poważne. Stwierdzono 1 odczyn łagodny po szczepieniu dziecka wg. PSO.

Szczepienia wykonywane były w **29** punktach szczepień placówek ochrony zdrowia. Placówki wykonujące szczepienia posiadają urządzenia chłodnicze, oraz zapewniają zachowanie łańcucha chłodniczego podczas przewozu preparatów szczepionkowych. W 2021 r. w w/w placówkach przeprowadzono **20** kontroli, podczas których nie stwierdzono uchybień.

Liczba rodziców/opiekunów uchylających się od poddania dzieci szczepieniom ochronnym była porównywalna z rokiem 2021 i wynosiła **45** osób. Szczepienia wykonują pielęgniarki, które ukończyły kurs immunoprofilaktyki. W powiecie starachowickim odnotowano znacznie niższy poziom uodpornienia w stosunku do 2020 roku co spowodowane było ograniczeniem dostępu do lekarzy POZ w związku z pandemią COVID-19.

Stan zaszczepienia za rok 2021 przedstawia się następująco:

- 99,7 % dla szczepień gruźlicy noworodkowej i szczepienia p. WZW typu B o 0,1% wyższy w stosunku do roku 2020;
- przeciwko odrze-różyczce-śwince rocznik 2021 szczepienie wykonane w 72.6% tj. 1.7% mniej niż w roku 2020;
- szczepienie p/błonicy, tężcowi i krztuścowi do ukończenia 2 lat wykonane w 85.1%, tj.8% mniej niż w roku 2020;
- przeciwko błonicy, tężcowi, krztuścowi oraz polio w 6 roku życia uodporniono 63.3 % populacji,tj.4.3% więcej w stosunku do wykonania w 2020r.;
- przeciwko odrze różyczce i śwince w 10 roku życia (cała populacja) odsetek uodpornionych wyniósł 57.9%, w stosunku do wykonania za rok 2020 wykonanie wzrosło o 1.1%, szczepienie wyrównawcze w 6 roku życia wykonano w 61%;
- przeciwko błonicy i tężcowi w 14-ym roku życia 61% tj. o 11% mniej w stosunku do wykonania za 2020 r.;
- niski odsetek 47 % uzyskano w szczepieniu przeciwko błonicy i tężcowi w 19 roku tj. niższy o 3 % w stosunku do 2020r.;
- 85 % dzieci zostało uodpornionych przeciwko haemophilus influenzae do ukończenia 2 lat.

Liczba dzieci i dorosłych zaszczepionych na własny koszt:

- szczepieniom przeciwko meningokokom poddało się **161** osób w wieku 0-19 lat
- przeciwko zakażeniom Streptococcus pneumoniae zaszczepionych zostało **4** osoby w wieku 20-29 lat i **11** osób w wieku powyżej 30 roku życia;
- przeciwko ospie wietrznej uodpornione zostały **54** osoby z czego **24** osoby zostały zaszczepione w ramach szczepień obowiązkowych osób narażonych;
- przeciwko kleszczowemu zapaleniu opon mózgowych **39** osób;
- przeciwko WZW typu A uodpornionych zostało **8** osób;
- przeciwko WZW typu B zaszczepiono **296** osób w ramach szczepień zalecanych i **47** osób w ramach szczepień obowiązkowych osób narażonych;
- przeciwko durowi brzuszemu zaszczepiono 4 osoby w ramach szczepień pracowniczych;
- przeciw zakażeniom wirusem brodawczaka zaszczepiono **7** dziewczynek i **8** chłopców;
- odnotowano niewielki spadek stanu zaszczepienia przeciwko grypie sezonowej
- w 2021 r szczepieniu poddało się **1596** osoby tj, **448** osób mniej aniżeli w roku 2020. Punkt szczepień p/wścieklicznie przy Oddziale Zakaźnym zawiesił działalność ze względu na przekształcenie szpitala.

Wnioski

1. W roku 2021 rok monitorowano sytuację epidemiologiczną powiatu starachowickiego, w związku z pandemią SARS-CoV-2.
2. Zarejestrowano **1** przypadek rzadko występujących chorób na terenie powiatu tj. 1 przypadek- nosicielstwo HIV, 1 przypadek Kleszczowego zapalenia mózgu.
3. Oceniając realizację szczepień ochronnych za rok 2021 r należy stwierdzić że nastąpiło znaczne obniżenie odsetka zaszczepionych dzieci co spowodowane było pandemią SARS-CoV-2. 2 i niedostępnością do placówek POZ.
4. Zmniejszeniu uległa liczba osób zaszczepionych przeciwko grypie sezonowej.
5. Zmniejszeniu uległa też liczba osób szczepionych na własny koszt.

II. JAKOŚĆ WODY DO SPOŻYCIA I CIEPŁEJ WODY UŻYTKOWEJ

1. Wprowadzenie

Głównym kierunkiem pracy Sekcji Nadzoru Higieny Środowiska jest regularny monitoring jakości wody do spożycia przez ludzi, a także nadzór nad jakością wody w basenach oraz kąpieliskach, dzięki czemu dokonuje się oceny jakości wody w wodociągach na obszarze całego powiatu starachowickiego. Wszystkie ujęcia wody na terenie powiatu starachowickiego oparte są na wodach podziemnych. W 2021r. podobnie jak w latach poprzednich sieć wodociągowa była monitorowana w oparciu o ustalony roczny harmonogram poboru w wytypowanych punktach kontrolnych, rozmieszczonych na terenie całego powiatu.

W powiecie starachowickim funkcjonuje **7 wodociągów publicznego zaopatrzenia** dostarczających wodę do spożycia do poszczególnych gmin: Mirzec, Brody, Pawłów, Wąchock – obszar wiejski oraz miast: Starachowice i Wąchock.

Producentami wody zaopatrującymi ludność podobnie jak w 2020r. są następujące podmioty:

- **Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o. w Starachowicach** korzystające z głębinowych ujęć wody w Trębowcu, Ratajach oraz Wielkiej Wsi. Podmiot ten zaopatruje w wodę w całości gminy Mirzec i Starachowice, częściowo Wąchock oraz większość gminy Brody (z wyjątkiem miejscowości Krynki). Produkcja wody w 2021 roku dla poszczególnych ujęć wody wyniosła:
 - Ujęcie wody w Trębowcu - 4 165 650 m³/rok - 11412,7 m³/24h
 - Ujęcie Rataje – 158 525 m³/rok - 434,3 m³/24h
 - Ujęcie Wielka Wieś – 43 530 m³/rok – 119,3 m³/24h
- **Gminny Zakład Usługowo – Inwestycyjny w Pawłowie z siedzibą w Brzeziu.** Podmiot ten dostarcza wodę mieszkańcom gminy Pawłów. Gmina ta zaopatrywana jest w wodę z trzech własnych ujęć głębinowych: w Bronkowicach, Szerzawach oraz Świślinie. Kilkanaście gospodarstw w miejscowości Pokrzywnica – Wymysłów oraz Szeligi jest zaopatrywana z ujęć wody podziemnej w Waśniowie. Na terenie gminy znajduje się też ujęcie wody w Ambrożowie, które nadal nie jest eksploatowane ze względu na zwiększoną zawartość żelaza oraz manganu w wodzie.

Gminny Zakład Usługowo – Inwestycyjny wyprodukował:

- Ujęcie wody Bronkowice – 265 495 m³/rok - 727,4 m³/24h
- Ujęcie wody Szerzawy – 218 843 m³/rok - 599,6 m³/24h
- Ujęcie wody Świślina – 6 486 m³/rok - 17,8 m³/24h

- **Zakład Gospodarki Komunalnej w Brodach** zaopatrujący mieszkańców miejscowości Krynki w gminie Brody oraz część miejscowości Brody. Produkcja wody z ujęcia głębinowego w Krynkach - 76 285 m³/rok - 209,0 m³/24h.

Oprócz wodociągów zbiorowego zaopatrzenia w wodę, nadzorem sanitarnym został objęty także wodociąg Zakładów Górniczo -Metalowych „Zębic” w Zębcu gm. Brody - jako indywidualne ujęcie wody dostarczające wodę do budynków użyteczności publicznej. Zaopatruje on około 316 osób, są to pracownicy ZGM oraz pracownicy podmiotów gospodarczych korzystających z pomieszczeń biurowych i hal produkcyjnych. Woda dostarczana do obiektów użyteczności publicznej przez to urządzenie spełnia wymagania mikrobiologiczne określone w części A oraz chemiczne określone w części B załącznika nr 1 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r. poz. 2294).wody.

2. Charakterystyka poszczególnych grup urządzeń zaopatrzenia ludności w wodę.

2.1. Wodociągi o produkcji ≤100 m³/d

Wodociąg Świślina,

2.2. Wodociągi o produkcji 101-1000 m³/d

Wodociągi: Rataje, Bronkowice, Szerzawy, Krynki, Wielka Wieś

2.3. Wodociągi o produkcji 1000-10000 m³/d – Brak

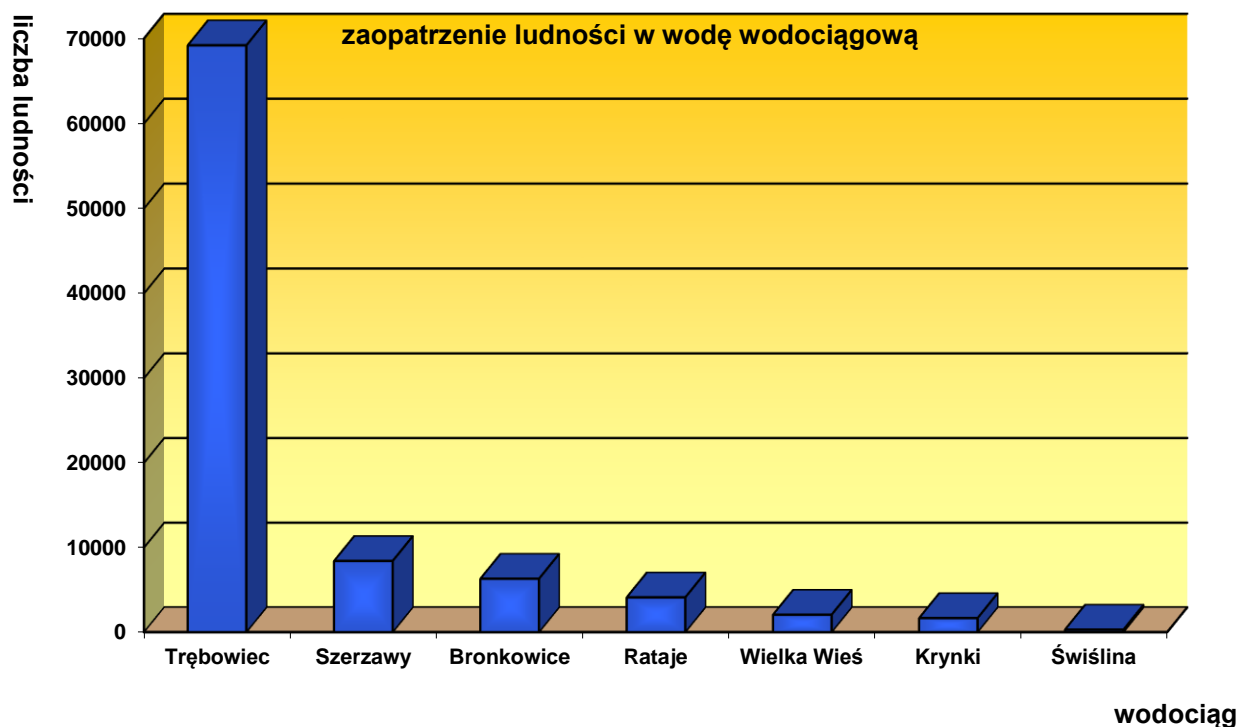
2.4. Wodociągi o produkcji 10001-100000 m³/d

Wodociąg Trębowiec

Inne podmioty zaopatrujące w wodę

Zakładowy wodociąg ZGM „Zębic” w Zębcu nie zaopatrujący stałych mieszkańców.

Udział poszczególnych wodociągów publicznych w zaopatrzeniu stałych mieszkańców w wodę do spożycia w powiecie starachowickim przedstawia poniższy schemat:

Hala pomp ujęcia wody w Trębowcu

Wodociąg Trębowiec zaopatruje ok. 69200 osób, co stanowi ok. 77% ludności całego powiatu starachowickiego.

Wodociąg	Szacunkowa liczba obsługiwanej ludności	Długość sieci wodociągowej [km]
<i>Trębowiec</i>	69200	425,08
<i>Szerzawy</i>	8400	123,24
<i>Bronkowice</i>	6300	58,4
<i>Rataje</i>	4100	39,60
<i>Wielka Wieś</i>	2050	13,16
<i>Krynki</i>	1650	7,53
<i>Świślina</i>	290	2,6

Wodociąg	Materiały użyte do budowy sieci
<i>Trębowiec</i>	żeliwo sferoidalne, żeliwo, stal, PCV, PE
<i>Szerzawy</i>	PCV, azbestocement
<i>Bronkowice</i>	PCV
<i>Rataje</i>	stal, PCV, PE
<i>Wielka Wieś</i>	PCV, żeliwo sferoidalne, PE
<i>Krynki</i>	PCV
<i>Świślina</i>	PCV
<i>Zębiec</i>	PCV, PE, żeliwo, stal

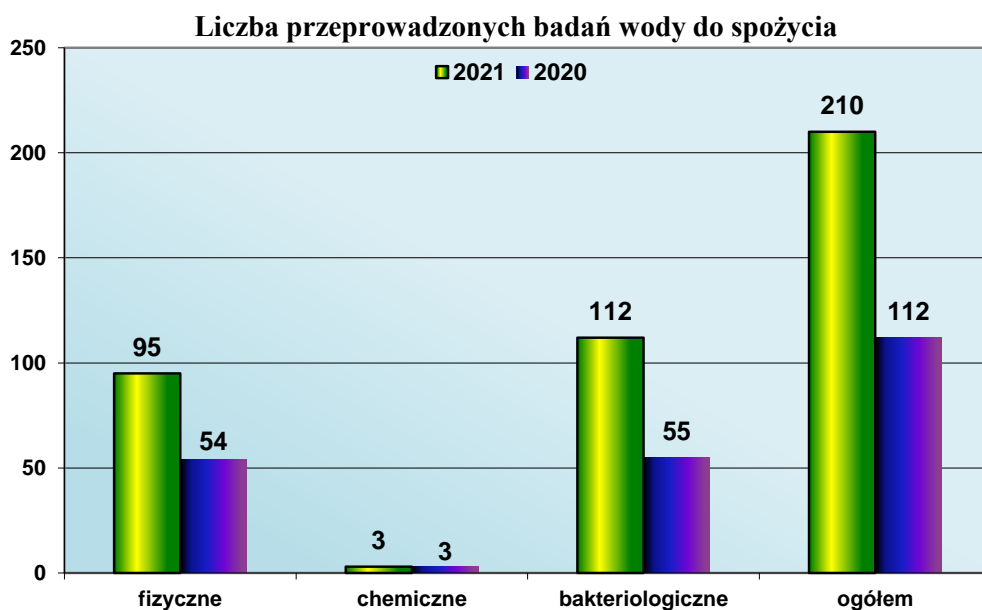
Uzdatnianie wody stosowane jest przez Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Starachowicach i dotyczy ono wody pochodzącej z ujęcia w Trębowcu oraz z ujęcia w Wielkiej Wsi. Woda głębinowa z ujęcia w Trębowcu wymaga uzdatniania ze względu na podwyższoną zawartość żelaza oraz manganu. Uzdatnianie w tym przypadku polega na filtrowaniu filtrami o złożu antracytowo-kwarcowym i przepływie grawitacyjnym. Chemiczne środki uzdatniania nie muszą być stosowane. W razie wystąpienia zanieczyszczeń mikrobiologicznych woda zostaje poddana chlorowaniu podchlorynem sodu powstałym w drodze elektrolizy chlorku sodu (soli kuchennej). System wytwarzania i dozowania dezynfektanta jest zintegrowany z systemem automatyki ujęć. Surowa woda głębinowa z ujęcia w Wielkiej Wsi natomiast, aby spełniała wymagania obowiązujących norm poddawana jest regulacji odczynu pH poprzez dozowanie roztworu wodorotlenku sodu. W przypadku pozostałych ujęć w powiecie starachowickim woda surowa spełnia wszystkie normy wody do spożycia i jest wprowadzana do sieci wodociągowej bez konieczności uzdatniania. W razie stwierdzenia pojawienia się mikroorganizmów w wodociągu - następuje chlorowanie wody podchlorynem sodu w wyznaczonych punktach na wodociągach. W powyższym zakresie w 2021r. także nie nastąpiły żadne zmiany.

W zakresie prowadzonego monitoringu jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi jak co roku podstawą oceny jakości wody dostarczanej odbiorcom były wyniki badań laboratoryjnych próbek wody pobieranej przez przedstawicieli PPIS w Starachowicach z punktów czerpalnych wyznaczonych na stałe punkty kontrolne, w miejscach pozwalających na ocenę skuteczności procesu uzdatniania oraz na ocenę wody wprowadzonej i dystrybuowanej do odbiorców. W laboratoriach wykonuje się badania parametrów w zakresie grupy A i B załącznika nr 2, dostarczając informacji niezbędnych do oceny, czy spełnione są wszystkie wymagania określone w obowiązującym rozporządzeniu. Zakres badań monitoringu jakości wody obejmuje parametry mikrobiologiczne, fizykochemiczne, organoleptyczne a także związki toksyczne, rakotwórcze, mutagenne i promieniotwórcze. Na podstawie uzyskanych wyników badań laboratoryjnych próbek wody Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Starachowicach wydaje oceny o przydatności, warunkowej przydatności lub braku przydatności wody do spożycia. Ponadto w kompetencjach Państwowej Inspekcji Sanitarnej leży kontrola stanu zabezpieczenia ujęć wody oraz kontrola stacji uzdatniania wody w zakresie stanu sanitarno-higienicznego.

Mimo trwania w naszym kraju stanu epidemii prowadzony był nadzór sanitarny nad urządzeniami wodnymi i jakością wody przeznaczoną do spożycia. Na podstawie wyników badań wody (z kontroli urzędowej i kontroli wewnętrznej) stwierdza się, że mieszkańcy powiatu starachowickiego korzystali z wody przydatnej do spożycia. PPIS w Starachowicach w oparciu o podjęte i przedstawione czynności związane z nadzorem sanitarnym nad jakością wody dokonał corocznej oceny pobranych w 2021 r. próbek wody i na podstawie uzyskanych wyników wydaje **1 obszarową ocenę dotyczącą jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi dla powiatu starachowickiego, 5 obszarowych ocen dotyczących gmin: Starachowice, Mirzec, Pawłów, Wąchock i Brody, 9 okresowych ocen jakości wody stwierdzających jej przydatność do spożycia przez ludzi z poszczególnych wodociągów (w tym 2 dotyczące wodociągu Trębowiec ze względu na jego wyższą produkcję)**

W ramach monitoringu jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi w 2021 roku wykonano w Oddziale Laboratoryjnym Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Starachowicach ogółem **210** badań, w tym: **95** fizycznych, **3** chemicznych i **112** badań bakteriologicznych.

		Liczba urządzeń dostarczających wodę						Liczba ludności zaopatrywanej w wodę (w tys.)	
		według ewidencji	w tym skontrolowa	Odpowiadają	nie odpowiadają	nie odpowiadają	nie odpowiadają	odpowiadają wymagania	nie odpowiadają
		1	2	3	4	5	6	7	8
Wodociągi o produkcji [m ³ /24h]	≤100	1	1	1	0	0	0	0,290	0
	101-1000	2	5	5	0	0	0	22,500	0
	1001-10000	3	0	0	0	0	0	0	0
	10001-100000	4	1	1	0	0	0	69,200	0
	>100000	5	0	0	0	0	0	0	0
A. wodociągi zbiorowego zaopatrzenia w wodę - ogółem		7	7	7	0	0	0	91,990	0
B. Inne podmioty zaopatrujące w wodę		1	1	1	0	0	0	0,316	0

Przekroczenia dopuszczalnych wartości parametrów

W dniu 17.06.2021 r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Starachowicach otrzymał informację z Działu Laboratoryjnego Higieny Środowiska Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Kielcach o ponadnormatywnym wyniku badania próbki wody pobranej w ramach monitoringu przeglądowego

z hydroforni ujęcia wodociągu Świślina gm. Pawłów. W pobranej próbce wody z hydroforni w Świślinie stwierdzono obecność bakterii enterokoków w ilości 7 jtk/100ml. W dniu 18.06.2021 r. w ramach urzędowej kontroli jakości wody pobrano próbkę wody wprowadzanej do sieci wodociągowej z hydroforni zlokalizowanej na terenie ujęcia w Świślinie. Wyniki badania zamieszczone w sprawozdaniu z badań jakości wody z dnia 21.06.2021r. były prawidłowe i zgodne z wymaganiami określonymi w tabelach nr 1 części A załącznika Nr 1 Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r. poz. 2294). Potwierdziły one skuteczność przeprowadzonych działań naprawczych zmierzających do poprawy jakości wody. Zgodnie z zarządzeniem decyzji usunięto zanieczyszczenie mikrobiologiczne wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

W dniu 22.09.2021 r. Oddział Laboratoryjny Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Starachowicach stwierdził niezgodność parametrów jakości wody z dopuszczalnymi wartościami określonymi w załączniku nr 1C tab. 1 lp. 1 Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r. poz. 2294). W pobranej próbce wody z hydroforni w Bronkowicach stwierdzono obecność bakterii grupy coli w ilości 89 jtk/100ml. Próbkę pobraną i dostarczoną były w ramach kontroli wewnętrznej Gminnego Zakładu Usług Inwestycyjnych w Pawłowie z/s w Brzeziu, który jest producentem wody pochodzącej z ujęcia w Bronkowicach. W dniu 24.09.2022 r. w ramach urzędowej kontroli jakości wody pobrano próbki wody wprowadzanej do sieci wodociągowej z budynku hydroforni zlokalizowanej na terenie ujęcia w Bronkowicach, Szkoły Podstawowej w Pawłowie oraz szkoły Podstawowej w Rzepinie. Wyniki badań potwierdziły skuteczność przeprowadzonych działań naprawczych zmierzających do poprawy jakości wody.

W dniu 21.10.2021r. Oddział Laboratoryjny Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Starachowicach stwierdził niezgodność parametrów jakości wody z dopuszczalnymi wartościami określonymi w załączniku nr 1C tab. 1 lp. 1 Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r. poz. 2294). Próbkę pobraną i dostarczoną były w ramach kontroli urzędowej przeprowadzonej przez Państwową Inspekcję Sanitarną. W próbce wody pobranej w Publicznej Szkole Podstawowej w Rzepinie Drugim 154 stwierdzono obecność bakterii grupy coli w ilości 20 jtk/100ml. W dniu 22.10.2021 r. pobrano próbki wody wprowadzanej do sieci wodociągowej z budynku hydroforni znajdującego się na terenie ujęcia wody w Bronkowicach, Szkoły Podstawowej w Pawłowie oraz szkoły Podstawowej w Rzepinie Drugim. Prawidłowe wyniki badań potwierdziły skuteczność przeprowadzonych działań naprawczych zmierzających do poprawy jakości wody.

W dniu 03.12.2021 r. Oddział Laboratoryjny Powiatowej Stacji Sanitarno –Epidemiologicznej w Starachowicach stwierdził niezgodność parametrów jakości wody z dopuszczalnymi wartościami określonymi w załączniku nr 1C tab. 1 lp. 1 Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r. poz. 2294). Próbki pobrane i dostarczone były w ramach kontroli wewnętrznej Gminnego Zakładu Usługowo - Inwestycyjnego w Pawłowie z siedzibą w Brzeziu, który jest producentem wody pochodzącej z ujęcia w Bronkowicach. W próbce pobranej z Domu Pomocy Społecznej w Kałkowie – Godowie 88 stwierdzono obecność bakterii grupy coli w ilości 38 jtk/ 100 ml. W dniu 06.12.2021 r. w ramach urzędowej kontroli jakości wody pobrano próbki wody wprowadzanej do sieci wodociągowej z budynku hydroforni zlokalizowanego na terenie ujęcia w Bronkowicach, DPS Godów 88 oraz Warsztatach Terapii Zajęciowej Godów 84a. Potwierdziły one skuteczność przeprowadzonych działań naprawczych zmierzających do poprawy jakości wody.

W powyższych sprawach wydano 4 decyzje stwierdzające brak przydatności wody do spożycia i zobowiązujące jednocześnie wójta Gminy Pawłów do przekazania mieszkańcom stosownych informacji w tym zakresie oraz zapewnienia im wody do spożycia o jakości odpowiadającej obowiązującym przepisom. PPIS w Starachowicach przesłał komunikaty o braku przydatności wody do spożycia. Gminny Zakład Usługowo-Inwestycyjny w Pawłowie z/s w Brzeziu będący producentem wody bezzwłocznie podejmował działania naprawcze zmierzające do poprawy jakości wody polegające na płukaniu i chlorowaniu sieci wodociągowej. W trakcie prowadzonych postępowań administracyjnych wzmożony zostawał nadzór sanitarny nad jakością wody o szereg dodatkowych kontroli do momentu uzyskania serii prawidłowych wyników badań.

W dniu 17.11.2021 r. Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Starachowicach - zarządca wodociągu z ujęciem wody w Ratajach przekazał sprawozdanie z badań próbki wody pobranej w ramach kontroli wewnętrznej stwierdzające niezgodność parametrów jakości wody z dopuszczalnymi wartościami określonymi w załączniku nr 1C tab. 1 lp. 1 Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r. poz. 2294). W pobranej próbce wody pochodzącej z hydroforni w Ratajach stwierdzono obecność bakterii grupy coli w ilości >100 jtk/100ml. W powyższej sprawie wydana została 1 decyzja stwierdzająca brak przydatności wody do spożycia i zobowiązująca jednocześnie Burmistrza Miasta i Gminy Wąchock do przekazania mieszkańcom stosownych informacji w tym zakresie oraz zapewnienia im wody do spożycia o jakości odpowiadającej obowiązującym przepisom. Zarządca po uzyskaniu sprawozdania z badań bezzwłocznie poinformował o rozpoczęciu działań naprawczych polegających na chlorowaniu wody na ujęciu wody w Ratajach. W dniu 18.11.2021 r. w ramach urzędowej kontroli jakości wody pobrano próbki wody

wprowadzanej do sieci wodociągowej z budynku hydroforni zlokalizowanego na terenie ujęcia w Ratajach, Ośrodka Zdrowia w Wąchocku oraz Sklepu Spożywczego Marcinków 36a. **Wyniki badań nie wykazały nieprawidłowych zmian w składzie mikrobiologicznym wody.** Dodatkowo w ramach kontroli wewnętrznej zarządca wodociągu przekazał 8 sprawozdań z badań próbek wody pobranych w dniach 17 oraz 18.11.2021 r. z ujęcia wody oraz od konsumentów w miejscowościach Wąchock oraz Marcinków. Wszystkie sprawozdania z badań potwierdziły skuteczność przeprowadzonych działań naprawczych zmierzających do usunięcia zanieczyszczenia mikrobiologicznego wody. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Starachowicach w związku z czym stwierdził przydatność wody do spożycia oraz wydał stosowny komunikat w tej sprawie.

Do PPIS w Starachowicach w roku 2021 nie wpłynęły żadne informacje, aby na terenie powiatu wystąpiły jakiegokolwiek negatywne skutki zdrowotne spożywania wody.

2.5. Inne podmioty zaopatrujące w wodę Wodociąg ZGM „Zębica” w Zębicy

2.6. Ujęcia powierzchniowe - Brak

2.7. Przyznane odstępstwa dla wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi-

- Brak

3. Badania ciepłej wody w szpitalach i w budynkach zamieszkania zbiorowego na obecność pałeczek *Legionella sp.*

W 2021r. prowadzony był także nadzór nad jakością wody ciepłej. Wykonano ogółem **33 badania w obiektach:** (2 DPS-y, 5 obiektów hotelowych, Szpital Powiatowy oraz Hospicjum) z czego w **4 obiektach** stwierdzono niezgodność z załącznikiem nr 5 obowiązującego Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 07.12.2017r.

w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017r., poz. 2294).

W wyniku przeprowadzonego postępowania administracyjnego (**5 decyzji**) w tych obiektach jakość wody w instalacji wody ciepłej została dostosowana do obowiązujących przepisów.

3.1. Badania ciepłej wody użytkowej w podmiotach leczniczych wykonujących stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne.

W 2021 roku wykonywano badania wody ciepłej w Szpitalu Powiatowym w Starachowicach (**3 badania**). Jakość wody nie wykazała nieprawidłowości.

3.2. Badania ciepłej wody użytkowej w budynkach zamieszkania zbiorowego.

W omawianym okresie wykonano **6 badań** w 2 Domach Pomocy Społecznej oraz **24 badania** w instalacjach wody ciepłej w pozostałych budynkach zamieszkania zbiorowego. W tym nieprawidłowości w powyższym zakresie stwierdzono w 4 obiektach hotelowych i 1 DPS. Po wszczętym postępowaniu administracyjnym i przeprowadzonych działaniach naprawczych powtórne badania jakości wody ciepłej również nie wykazały nieprawidłowości.

4. Wnioski

- Wynikiem prowadzonego postępowania administracyjnego w 4 obiektach dostosowano jakość wody ciepłej użytkowej do obowiązujących przepisów.
- Wzmoczone kontrole wewnętrzne jakości wody oraz kontrole urzędowe miały za zadanie monitorowanie jakości wody na terenie powiatu starachowickiego w trudnym okresie trwania pandemii.
- Stały nadzór nad jakością wody przeznaczonej do spożycia oraz niezwłocznie przeprowadzane działania naprawcze dają gwarancję dostarczania wody o odpowiedniej jakości dla wszystkich odbiorców.

W związku z powyższym PPIS w Starachowicach w 2021r. ocenił jakość wody na terenie powiatu starachowickiego jako przydatną do spożycia.

- Jakość wody pochodzącej z wodociągu ZGM „Zębica” w Zębciu także nie budziła zastrzeżeń.

III. STAN SANITARNY OBIEKTÓW UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ I KĄPIELISK

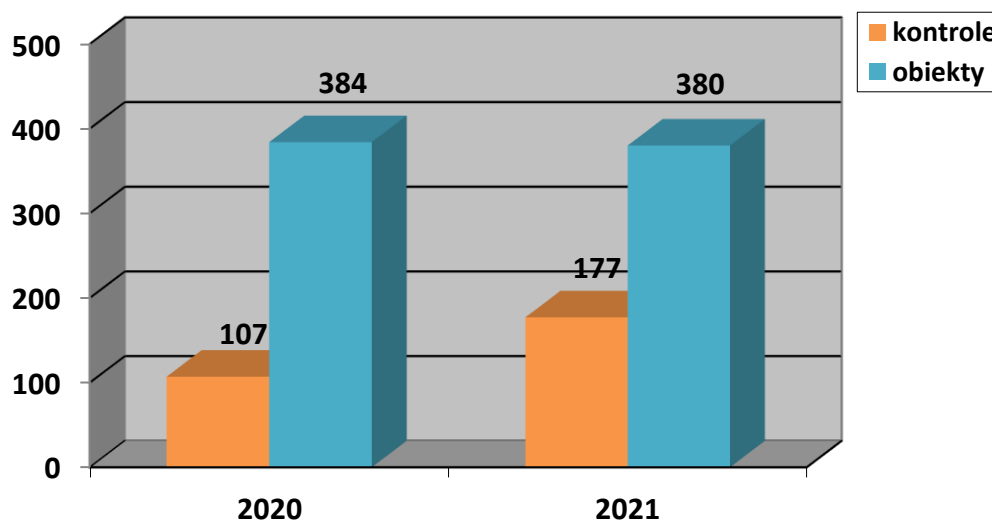
1. Wprowadzenie

Rok 2021 był także rokiem bardzo trudnym ze względu na nadal panujący w Polsce stan pandemii. Mimo to pracownicy Sekcji Nadzoru Higieny Środowiska prowadzili rutynowe kontrole przestrzegania przepisów określających wymagania higieniczno-sanitarne i zdrowotne dotyczące obiektów i urządzeń użyteczności publicznej. Kontrole te odbywały się w okrojonym zakresie, ponieważ działania inspekcji sanitarnej były i są nadal skierowane na prace w zakresie zapobiegania rozwojowi zakażeń.

Zagrożenia zdrowotne dla ludzi mogą powstawać podczas korzystania z różnorodnych usług oferowanych w obiektach użyteczności publicznej, szczególnie w tak niełatwym okresie czasu.

Bieżącym nadzorem sanitarnym w zakresie Higieny Środowiska objętych było w 2021r. **380** zewidencjonowanych obiektów, między innymi: obiekty hotelarskie, noclegowe, wypoczynku i rekreacji, a także świadczące usługi fryzjerskie, kosmetyczne i odnowy biologicznej, ustępy publiczne, obiekty kąpielowe i sportowe.

Przeprowadzono w 2021r. **177 kontroli**.

Ogółem w 2021r. wydano 47 decyzji merytorycznych w tym 2 płatnicze. Wydano 25 postanowień (głównie dotyczących dot. sprowadzenia zwłok z zagranicy i uchwał Rady Gmin).

W ramach współpracy PPIS w Starachowicach z jednostkami samorządu terytorialnego opiniował projekty Uchwał Rady Gmin dotyczące Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie poszczególnych gmin.

SNHŚ prowadziła także przy współdziałaniu Policji wzmożone kontrole w zakresie utrzymania reżimu sanitarnego w obiektach użyteczności publicznej, galeriach i obiektach hotelarskich.

2. Stan sanitarny wybranych obiektów i urządzeń

2.1 Ustępy publiczne

Ustępy publiczne należą do obiektów, w których prawidłowy stan sanitarny, w tym bieżąca dezynfekcja są niezbędne dla zachowania bezpieczeństwa zdrowotnego osób z nich korzystających.

W 2021r. w ewidencji SNHŚ znajdowało się **7 ustępów publicznych stałych w mieście i 2 w gminie**. Stan nie uległ zmianie.

Toaleta ogólnodostępna w Wąchocku

Wszystkie obiekty podłączone są do sieci wod.-kan. miejskiej lub gminnej, zaopatrzone w wodę bieżącą ciepłą i zimną.

Toalety poddane kontroli były zaopatrzone w niezbędny sprzęt i właściwą ilość środków do utrzymania ich w czystości. Skontrolowane ustępy- urządzenia i elementy wyposażenia utrzymane były w dobrym stanie sanitarno-higienicznym i porządkowym. Zalecenia decyzji administracyjnej dotyczące złego stanu technicznego ustępu przy ul. Targowej w Starachowicach zostały wykonane. Obiekt został wyremontowany wyposażony w nowoczesną i estetyczną armaturę, z wydzieloną częścią damską i męską. Osoby pracujące na targu korzystają z wydzielonych kabin.

W 2021r. funkcjonował w okresie letnim jedynie ustęp na kąpielisku „Piachy” ul. Składowa w Starachowicach. Kontrolom w zakresie stanu sanitarno-technicznego poddano **4 ustępy- przeprowadzono 4 kontrole**.

2.2. Obiekty pomocy społecznej

W 2021r. tak jak w poprzednich latach pod nadzorem PPIS w Starachowicach pozostawał **Dom Pomocy Społecznej „RELAX” w Brodach**.

Gospodarka w zakresie odpadów medycznych w DPS „Relax” prowadzona była w sposób prawidłowy, gromadzenie w przenośnym urządzeniu chłodniczym, placówka posiadała umowę na ich odbiór z wyspecjalizowaną firmą. Nieprawidłowości w powyższym zakresie nie stwierdzono. Stan sanitarno-techniczny i porządkowy w obiekcie oraz w jego otoczeniu nie budził zastrzeżeń.

Przeprowadzono w 2021r. 1 kontrolę sanitarną. Decyzji nie wydawano.

W 2021r. przybyły 2 DPS-y będące do roku ubiegłego pod nadzorem ŚPWIS w Kielcach, tj.- DPS ul. Bema w Starachowicach oraz DPS w Kałkowie. Obydwa zostały poddane kontroli sanitarnej, zastrzeżeń w zakresie stanu sanitarno-technicznego oraz porządkowego nie stwierdzono. DOS w Parszowie gm. Wąchock ze

względu na panującą sytuację epidemiczną nie został skontrolowany

2.3. Obiekty hotelarskie

Bazę noclegową zlokalizowaną na terenie powiatu starachowickiego stanowiły w 2021r. **3 hotele**, oraz **22 inne obiekty**, w których świadczone są usługi hotelarskie. Stan nie uległ zmianom.

Hotel „Senator” Starachowice

W 2021r. skontrolowano **3 hotele** przeprowadzając **3 kontrole**.

Według ewidencji na terenie powiatu zlokalizowane są **22** inne obiekty, w których świadczone są usługi hotelarskie. W 2021r. skontrolowano **12** takich obiektów przeprowadzając **12 kontroli sanitarnych**.

W obiektach nie wnoszono uwag do stanu sanitarno-porządkowego i technicznego, nie stwierdzono również nieprawidłowości w gospodarce odpadami komunalnymi, w zaopatrzeniu w sprzęt porządkowy, środki czystościowe i dezynfekcyjne, postępowaniu z bielizną **Decyzji nie wydawano.**

Prowadzone były także kontrole utrzymania reżimu sanitarnego związanego z panującą sytuacją w kraju w zakresie Covid -19.

Obiekty skategoryzowane wyposażone są odpowiednio do standardu, dostosowane dla potrzeb osób niepełnosprawnych. Łazienki oraz toalety spełniają wymogi sanitarne. Stan sanitarno-techniczny miejsc noclegowych oferowanych turystom w omawianej grupie obiektów ocenia się jako zadowalający. Do omawianej grupy zaliczono także gospodarstwa agroturystyczne.

3 kontrole bieżące w gospodarstwach nie wykazały uchybień sanitarnych. Decyzji nie wydawano

Hotel „Europa” Starachowice

2.4. Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne i odnowy biologicznej

Na terenie powiatu starachowickiego działalność usługową prowadzi:

- **68** zakładów fryzjerskich, skontrolowano **14**.

- **31** zakłady kosmetyczne, skontrolowano **3**

- **4** gabinety odnowy biologicznej

-skontrolowano **2**

- **16** innych zakładów, w których są świadczone łącznie więcej niż jedna z usług fryzjerskich, kosmetycznych i solarium, skontrolowano **3**.

W obiektach tych w trakcie świadczonych usług istnieje ryzyko zagrożenia epidemicznego, w związku z czym zarówno właściciele jak i personel zakładów zobowiązani są do utrzymania pomieszczeń, ich wyposażenia, a także sprzętu w prawidłowym stanie sanitarno-higienicznym i technicznym, w obowiązkowym reżimie sanitarnym. Kontrole tych obiektów prowadzone były jak zawsze pod kątem właściwej dezynfekcji i sterylizacji przyborów i narzędzi, odpowiedniej ilości bielizny, jej właściwej segregacji, stanu sanitarno-technicznego pomieszczeń i prawidłowej wentylacji.

2.5 Obiekty komunikacji publicznej

Do tej grupy obiektów zaliczono: **1** stację PKP i **2** przystanki PKP.

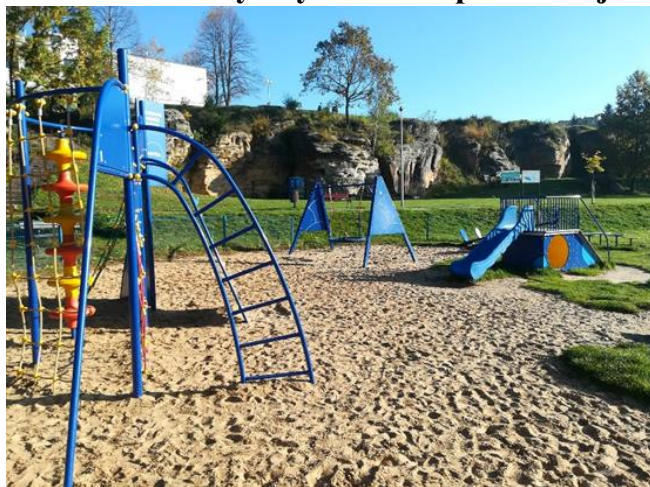
W stosunku do 2021r. stan nie uległ zmianom. Wszystkie obiekty PKP zostały skontrolowane - **3 kontrole sanitarne.**

Nie wykazały one nieprawidłowości z zakresu stanu porządkowego i technicznego. Tereny obiektów utrzymane były należycie.

Dokonano również oceny sanitarnej środków transportu publicznego. Skontrolowano **15** autobusów komunikacji miejskiej, głównie pod kątem przestrzegania przepisów przeciwepidemicznych w środkach transportu publicznego.

W wyniku przeprowadzonych kontroli uchybień nie stwierdzono.

2.8. Inne obiekty użyteczności publicznej

W rejestrze obiektów użyteczności publicznej znajdują się także inne obiekty:

Apteki – 33; Obiekty sportowe - 9
Domy kultury - 8; Muzea – 1; Parkingi – 4; Stacje paliw –13; Targowiska - 1; Zakłady pogrzebowe-7; Sklepy zielarskie-2; Cmentarze-24; Domy przedpogrzebowe-1; Noclegowania -1. Skontrolowano ogółem w 2021r. **18 obiektów.**

Decyzji nie wydawano, mandatami nie karano.

W skład tych terenów wchodzi **43** piaskownice z placami zabaw i 1 plaża przy kąpielisku Piachy, w 2021r. skontrolowana została dwukrotnie plaża przy działającym w sezonie letnim kąpielisku Piachy.

W roku ubiegłym nad zalewem w Brodach rozpoczęło działalność Centrum Turystyczne w postaci kompleksu sportowo-rekreacyjnego, którego administratorem jest Gmina Brody. Kompleks ten zlokalizowany jest wzdłuż akwenu wodnego w Rudzie. Wykorzystano tu już istniejące naturalne warunki terenowe z wyeksponowaniem unikatowych pomników przyrody takimi jak np. skały w Rudzie. W skład kompleksu wchodzi: plaża, dwa place zabaw dla dzieci ze zjazdem linowym dla najmłodszych i ścianką wspinaczkową. W pobliskim lesie w koronach drzew powstał nowoczesny park linowy, wyznaczone zostały miejsca do odpoczynku, ciągi piesze, taras widokowy, altana grillowa i parkingi.

Kontrolowano również place sportowo-rekreacyjne, Stadion Miejski, Miejską Halę Sportową, 4 baseny w tym 1 letni. W 2021r. skontrolowano **24 obiekty rekreacyjne**. Stan sanitarno-techniczny i porządkowy obiektów nie budził zastrzeżeń. Decyzji nie wydawano, mandatami nie karano.

2.9. Kąpieliska, miejsca wykorzystywane do kąpeli i baseny kąpielowe

Status kąpieliska w 2021 roku posiadało ponownie tylko kąpielisko „Piachy” ul. Składowa w Starachowicach.

Sezon kąpieliskowy trwał od 28.06.2021r. do 31.08.2020r. Podczas trwania sezonu letniego na bieżąco monitorowano stan sanitarno-techniczny i porządkowy oraz jakość wody w akwencie. Utrzymanie kąpieliska w dobrym stanie, zapewnienie dostępności dla kąpiących się, wykonywanie niezbędnych prac

zabezpieczających i kontrola stosowania reżimu sanitarnego należały do zadań właścicieli kąpieliska. Woda badana - jej jakość nie budziła zastrzeżeń.

W ramach nadzoru nad przygotowaniem kąpieliska do sezonu letniego 2021r. przeprowadzone zostały badania wody celem wydania oceny o jej przydatności do kąpeli. W ciągu trwania sezonu letniego badania próbek wody odbywały się zgodnie z harmonogramem ustalonym przez organizatorów i zaakceptowanym przez PPIS w Starachowicach.

Badania wody wykonane przed sezonem letnim oraz w czasie jego trwania w odniesieniu do kąpieliska „Piachy” nie wykazały nieprawidłowości. W ramach nadzoru nad jakością wody w kąpielisku wykonano w **2021r. ogółem 1 badanie mikrobiologiczne**. W okresie trwania sezonu letniego zarządzający kąpieliskiem przeprowadzali systematyczne badania jakości wody. Zastrzeżeń w tym zakresie nie stwierdzono. Ogółem w ramach kontroli wewnętrznej wykonano **3 badania mikrobiologiczne**.

Tak jak w latach poprzednich na podstawie systematycznie aktualizowanych informacji PPIS w Starachowicach przez cały sezon letni 2021r. informował mieszkańców powiatu o przydatności wody do kąpeli w formie komunikatów przesyłanych do lokalnych władz i mediów, a także na stronie internetowej PSSE.

Sprawując nadzór nad opisanym powyżej obiektem w 2021r. przeprowadzono **2 kontrole sanitarne**, wydano **ogółem 6 ocen** dotyczących przydatności wody do kąpeli na kąpielisku „Piachy”.

Decyzji dotyczących uchybień sanitarno-technicznych nie wydawano, mandatami nie karano.

W 2021r. nadzorowano **3 baseny kryte**: Kryta Pływalnia przy ul. Szkolnej, basen kąpielowy przy hotelu „Senator” i basen kąpielowy przy hotelu „Europa” w Starachowicach oraz obiekt pod nazwą baseny letnie ul. Szkolna w Starachowicach. Skontrolowano wszystkie, przeprowadzając **4 kontrole sanitarne**.

Kryta Pływalnia przy ul. Szkolnej w Starachowicach

Zachowanie bieżącej czystości oraz zaopatrzenie w asortyment środków dezynfekcyjnych i czystościowych nie budziło zastrzeżeń. Stan techniczny obiektu także utrzymany był sposób należyty.

Przeprowadzone w 2021r. kontrole bieżące **basenu kąpielowego w hotelu „Senator” przy ul. Bankowej** nie stwierdziły uchybień w zakresie stanu sanitarno-technicznego oraz zaopatrzenia w środki czystościowe i dezynfekcyjne.

Basen kąpielowy hotelu „Senator”

W kompleksie rekreacyjno – sportowym w **hotelu „Europa” ul. Radomska w Starachowicach** znajduje się część basenowa i część sportowa. Woda oprócz bezchlorowej dezynfekcji chemicznej jest również uzdatniana przy pomocy promieniowania UV.

W 2021r. wykonano w ramach nadzoru sanitarnego i kontroli wewnętrznej ogółem **32 badania w tym 12 mikrobiologicznych, 10 fizycznych i 10 badań chemicznych**.

Basen kąpielowy w hotelu „Europa”

Baseny letnie ul. Szkolna w Starachowicach.

W sezonie letnim 2021r. działalność rekreacyjną prowadził **Basen letni ul. Szkolna w Starachowicach.**

W celu zapewnienia bezpieczeństwa zdrowotnego wszystkim użytkownikom basenów i wodnych urządzeń rekreacyjnych bardzo ważny jest kompleksowy nadzór nad jakością wody i stanem sanitarno-higienicznym i technicznym obiektu, który jest prowadzony na podstawie aktualnie obowiązujących przepisów prawnych przez właściciela obiektu w ramach kontroli wewnętrznej. Wprowadzone prawem przepisy polegają na zapewnieniu przez właścicieli programu kontroli jakości wody basenowej w postaci między innymi zatwierdzonego przez organy PIS harmonogramu badań jakości wody. W przypadku wystąpienia pogorszenia jakości wody w którymś z obiektów ich zarządcy niezwłocznie informowali o tym Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Starachowicach oraz podejmowali natychmiastowe działania naprawcze mające na celu zapewnienie użytkownikom bezpiecznej kąpieli. Wydano w sumie w 2021r. **1 decyzję dotyczącą jakości wody w basenach.** Zarządcy wszystkich funkcjonujących na terenie powiatu basenów zlecali wykonywanie badań w Laboratorium Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Starachowicach oraz Laboratorium Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Kielcach.

3.Wnioski.

Miniony rok był również trudny dla właścicieli hoteli i obiektów hotelarskich ze względu na panującą sytuację sanitarno-epidemiologiczną w kraju.

- Kolejny rok bez przepisów prawnych regulujących wymagania, jakim powinny odpowiadać zakłady fryzjerskie i kosmetyczne, gabinety odnowy- co stanowi duże utrudnienie dla nowopowstających i funkcjonujących obiektów oraz dla ich nadzoru.
- W roku 2021r. stan sanitarny i techniczny skontrolowanych ustępów publicznych nie budził zastrzeżeń. Ustęp publiczny przy ul. Targowej w Starachowicach został wyremontowany, prowadzone postępowanie administracyjne zakończone.

IV. STAN SANITARNY PODMIOTÓW, W KTÓRYCH WYKONYWANA JEST DZIAŁALNOŚĆ LECZNICZA

Wprowadzenie

Ogółem w 2021r. na **52** zewidencjonowane obiekty skontrolowano **20** placówek.

Do grupy tej zaliczono: 2 szpitale, 48 podmiotów leczniczych wykonujących ambulatoryjne świadczenia zdrowotne, praktyki pielęgniarskie oraz inne obiekty świadczące usługi medyczne.

1. Szpitale

W roku 2021 liczba obiektów w ewidencji była następująca:

2 szpitale tj.

- Centrum Medyczne „VISUS” ul. Medyczna 3 w Starachowicach – szpital jednodniowy

- Przybył także Szpital PZOZ w Starachowicach będący do roku ubiegłego pod nadzorem PWIS w Kielcach – nie kontrolowany w 2021r.

W szpitalu C.M. VISUS **wykonano 1 kontrolę.**

Kontrola przeprowadzona w 2021r. nie wykazała nieprawidłowości. Czystość bieżąca pomieszczeń oraz porządek w jego otoczeniu nie budził zastrzeżeń.

1.1. Zaopatrzenie w wodę

Placówka szpitalna zaopatrzona jest w wodę pochodzącą z wodociągu publicznego Trębowiec.

Centrum Medyczne „VISUS” posiada rezerwowe źródła zaopatrzenia w wodę zapewniające co najmniej 12 godzinny zapas.

1.2. Postępowanie z odpadami medycznymi i komunalnymi

Gospodarka odpadami medycznymi prowadzona jest w sposób prawidłowy. Segregacja odpadów odbywa się w miejscu ich powstawania.

Odpady medyczne ostre gromadzone są w pojemnikach atestowanych sztywnych, pozostałe w workach foliowych koloru czerwonego. Magazynowanie odpadów w NSZOZ Centrum Medyczne „VISUS” odbywa się w wydzielonym pomieszczeniu, w urządzeniach chłodniczych. Transportem odpadów do spalarni zajmuje

się firma zewnętrzna Remondis Medison.

Odpady komunalne gromadzone są w wydzielonych kontenerach, usytuowanych w altanach śmietnikowych, wywozem zajmuje się firma NSZOZ Centrum Medyczne „VISUS- Z.O.M. Z. Kozłowska Skarżysko Kamienna.

1.3. Gospodarka bielizną szpitalną

Bielizna szpitalna z placówki prana jest w pralni zewnętrznej Tom-Marg Sp. z o.o. Skarżysko Kamienna. Transport do i z pralni zapewnia pralnia świadcząca usługi. Oprócz bielizny wielokrotnego użytku stosowana jest także bielizna jednorazowa.

1.4. Prosektorium

Obiekt działa w strukturach Zakładu Patomorfologii Powiatowego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Starachowicach.

2. Szpitale uzdrowiskowe i sanatoria- brak

3. Podmioty lecznicze realizujące ambulatoryjne świadczenia zdrowotne będące pod nadzorem SNHŚ (przychodnie, poradnie, ośrodki zdrowia, laboratoria diagnostyczne).

Centrum zdrowia „Vita”

Według ewidencji na terenie powiatu Starachowice zlokalizowanych jest: **34** przychodnie, poradnie, ośrodki zdrowia (skontrolowano 14), **1** hospicjum (nieskontrolowane), **8** medycznych laboratoriów diagnostycznych (skontrolowane 5), 1 zakład rehabilitacji leczniczej i **2** inne obiekty prowadzące ambulatoryjne świadczenia zdrowotne (nieskontrolowane).

Kontrole w podmiotach leczniczych wykonujących ambulatoryjne świadczenia zdrowotne wykazały, iż są one zorganizowane w sposób prawidłowy

i spełniają obowiązujące wymogi sanitarno-higieniczne. SNHŚ nie prowadziła postępowania administracyjno-egzekucyjnego.

3.1. Zaopatrzenie w wodę

Wszystkie placówki omawianej grupy zaopatrywane są w wodę wodociągową o dobrej jakości, nieczystości płynne odprowadzane są do kanalizacji gminnej lub miejskiej. Uchybień w powyższym zakresie w 2021r. nie stwierdzono.

3.2. Postępowanie z odpadami medycznymi i komunalnymi.

Placówki poddane kontroli posiadały opracowane i wdrożone procedury postępowania z odpadami medycznym.

Segregacja odpadów odbywa się w miejscu ich powstawania. Czas gromadzenia odpadów na stanowiskach pracy jest zgodny z obowiązującymi przepisami.

Do czasu odbioru przez specjalistyczne firmy odpady magazynowane są w wydzielonych pomieszczeniach wyposażonych w przenośne urządzenia chłodnicze. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Starachowicach nie otrzymał zgłoszeń dotyczących problemów w gospodarowaniu odpadami medycznymi przez podmioty ochrony zdrowia, Z placówek odpady te odbierane są przez profesjonalne firmy do utylizacji. Nie prowadzono postępowania administracyjno-egzekucyjnego w powyższym zakresie.

Odpady komunalne gromadzone są w kontenerach lub pojemnikach w altanach śmietnikowych lub w wydzielonych utwardzonych miejscach.

Utrzymaniem bieżącej czystości zajmuje się personel placówek bądź zatrudnione specjalistyczne firmy sprząające. Obiekty posiadają wydzielone pomieszczenia lub miejsca do przechowywania sprzętu czystościowego.

3.3.Gospodarka bielizną

Gospodarka bielizną medyczną w placówkach służby zdrowia odbywa się w sposób właściwy. W obiektach stosowana jest głównie bielizna jednorazowego użytku. Bielizna wielokrotnego użytku (fartuchy ochronne) prana jest w pralniach zewnętrznych (transport bielizny zapewnia usługodawca własnymi środkami przewozu) lub w pralniach własnych.

Inne obiekty świadczące usługi medyczne

Nadzorem sanitarnym objęte były także inne obiekty świadczące usługi medyczne tj.

- prywatne laboratorium diagnostyczne,
- punkt krwiodawstwa zlokalizowany w budynku PZOZ.

Stan sanitarny i techniczny obu placówek nie budził zastrzeżeń – decyzji nie wydawano. Obiekty te nie zostały skontrolowane.

4. Praktyki zawodowe

W roku 2021r. w ewidencji SNHŚ pozostawało 3 indywidualne praktyki pielęgniarek, 1 indywidualna praktyka lekarska.

Decyzji nie wydawano, mandatami nie karano.

4.1.Zaopatrzenie w wodę

Wszystkie nadzorowane praktyki zawodowe zaopatrywane są w wodę z wodociągów sieciowych, woda bieżąca ciepła i zimna, podłączone do sieci kanalizacyjnej miejskiej lub gminnej.

4.2.Postępowanie z odpadami medycznymi i komunalnymi

Postępowanie prawidłowe zgodnie z aktualnie obowiązującymi przepisami.

4.3.Gospodarka bielizną

Postępowanie prawidłowe zgodnie z aktualnie obowiązującymi przepisami.

Wnioski

- Stan sanitarny i techniczny podmiotu prowadzącego działalność leczniczą szpitalną oceniany jest jako bardzo dobry.
- Większość placówek leczniczych niestety nie została skontrolowana ze względu na panującą sytuację stanu epidemii.

V. Warunki sanitarno - higieniczne środowiska pracy.

Ważnym kierunkiem działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej jest prowadzenie nadzoru sanitarnego w celu poprawy warunków pracy i ochrony zdrowia pracowników przed negatywnym oddziaływaniem szkodliwych i uciążliwych czynników występujących w środowisku pracy oraz profilaktyki chorób zawodowych.

1. Zakres kontroli warunków pracy

Bieżący nadzór w 2021r. obejmował kontrole przestrzegania przepisów, między

innymi w następującym zakresie:

- warunków środowiska pracy;
 - wykonywania badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy;
 - przeprowadzania profilaktycznych badań lekarskich;
- występowania i stosowania w działalności zawodowej w środowisku pracy niebezpiecznych substancji chemicznych i ich mieszanin, w tym prekursorów narkotykowych kategorii 2 i 3;
- występowania substancji chemicznych rakotwórczych lub mutagennych, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy;
- występowania szkodliwych czynników biologicznych w środowisku pracy;
- przestrzegania przepisów przez producentów, importerów i osoby wprowadzające do obrotu substancje chemiczne i ich mieszaniny (w tym również detergenty), produkty kosmetyczne oraz produkty biobójcze.

W 2021 roku tak jak w latach ubiegłych prowadzono postępowania administracyjne w sprawie chorób zawodowych zakończone wydawaniem decyzji o stwierdzeniu choroby zawodowej lub decyzji o braku podstaw do jej stwierdzenia.

Kontrolowano wprowadzanie do obrotu produktów biobójczych, ich właściwe oznakowanie, dopuszczalność substancji czynnych produktów biobójczych. Inspekcja sanitarna odpowiada za wprowadzanie do obrotu detergentów.

W **2021r.** ewidencją objętych było **433** zakładów pracy, w których zatrudnionych było **18.154** pracowników.

Analogicznie w 2020r. ewidencja obejmowała 426 zakładów przy zatrudnieniu 18.707 pracowników.

W porównaniu z rokiem poprzednim liczba pracowników zmniejszyła się o 553 osoby.

Zakłady objęte ewidencją w 2020r.:

Podział według zatrudnienia w zakładach objętych ewidencją	2020 Liczba zakładów
do 9 pracowników	270
10 - 49	109
50 - 249	38
250 i więcej	9
Suma zakładów	426
Liczba zatrudnionych	18.707

Zakłady objęte ewidencją w 2021r.:

Podział według zatrudnienia w zakładach objętych ewidencją	2021 Liczba zakładów
do 9 pracowników	274
10 – 49	115
50 – 249	34
250 – i więcej	10
Suma zakładów	433
Liczba zatrudnionych	18.154

Nadal w **2021r.** największą grupę stanowiły podmioty zatrudniające do 9 pracowników - **274** firmy.

2. Postępowanie administracyjno-egzekucyjne i działania naprawcze.

2.1. Nadzór nad warunkami pracy- charakterystyka działań naprawczych.

Pracownicy sekcji nadzoru środowiska pracy skontrolowali w **2021** roku 101 zakładów zatrudniających 11.229 pracowników.

1.135 pracowników pracowało w przekroczeniach NDS /NDN czynników szkodliwych, w tym **30** pracowników w przekroczeniach NDS czynników chemicznych, **1.105** w przekroczeniach NDN czynników fizycznych, tj. hałasu i drgań mechanicznych.

W **2020r.** skontrolowano 65 zakładów pracy zatrudniających 8.165 pracowników. **1.063** z nich pracowało w przekroczeniach NDS /NDN czynników szkodliwych, w tym **15** pracowników w przekroczeniach NDS czynników chemicznych, **3** w przekroczeniach pyłów, **1.048** w przekroczeniach NDN czynników fizycznych, tj. hałasu i drgań mechanicznych.

W **2021r.** przeprowadzono **146** kontroli, analogicznie w roku ubiegłym **86**. W celu wyeliminowania stwierdzonych podczas kontroli nieprawidłowości higieniczno-sanitarnych wydano **48** decyzji administracyjnych, (analogicznie w 2020 - **28**)

W przypadku nie wykonania w terminach nakazów określonych w decyzjach wszczynano postępowania egzekucyjne, w wyniku których wydano **4** upomnienia

(w 2020r. wydano 3).

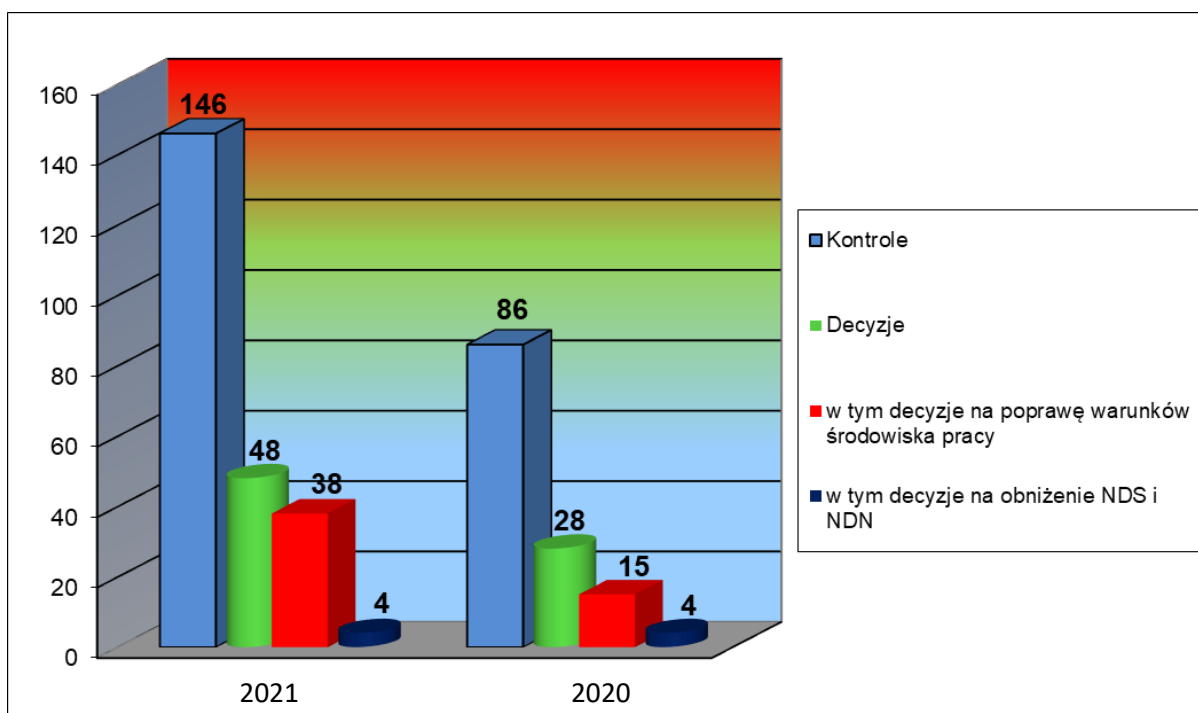
Wydano również **40 decyzji płatniczych (w 2020r. - 17).**

W 2020r. stwierdzono przekroczenia najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w 36 zakładach.

W 2021r. stwierdzono przekroczenia najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w 12 zakładach.

W związku z powyższym w 2021r. wydano 4 decyzje dotyczące obniżenia stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia (taka sama liczba decyzji w 2020r.)

Liczbę przeprowadzonych kontroli, liczbę wydanych decyzji pokontrolnych, w tym decyzji na poprawę warunków środowiska pracy, decyzji na obniżenie stężeń i natężeń czynników szkodliwych w latach **2021** i **2020** przedstawia poniższe zestawienie.

W 2021r. decyzje dotyczyły:

- **38** zobowiązania pracodawców do poprawy warunków środowiska pracy;
- **4** obniżenia stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia do poziomów obowiązujących normatywów higienicznych NDS (najwyższego dopuszczalnego stężenia), NDN (najwyższego dopuszczalnego natężenia) oraz bezwzględnego stosowania ochron indywidualnych.

Decyzje obejmowały **212 nakazów**, w tym m.in. dotyczyły.:

- **157** badań i pomiarów;
- **8** obniżenia stężeń i natężeń czynników szkodliwych;
- **1** obniżenia narażenia na czynniki szkodliwe dla zdrowia na stanowiskach pracy (zapewnienie ochron indywidualnych, bezwzględne stosowanie ochron indywidualnych, umieszczenie odpowiednio do linii wzroku- w miejscu lub w najbliższym otoczeniu zagrożenia znaków bezpieczeństwa nakazujących stosowanie indywidualnych ochron przez narażonych pracowników);
- **7** substancji chemicznych i ich mieszanin;
- **10** czynników rakotwórczych;
- **1** oceny ryzyka zawodowego;
- **8** stanu higieniczno- sanitarnego pomieszczeń pracy i zaplecza higieniczno- sanitarnego;
- **18** pierwszej pomocy (przeszkolenie pracowników, lista osób przeszkolonych wywieszona przy apteczce);
- **2** biobójczych.

W **2020r.** wydano **28 decyzji**, w tym:

- **15** zobowiązujących pracodawców do poprawy warunków środowiska pracy;
- **4** dotyczących obniżenia stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia NDS, NDN oraz bezwzględnego stosowania ochron indywidualnych.

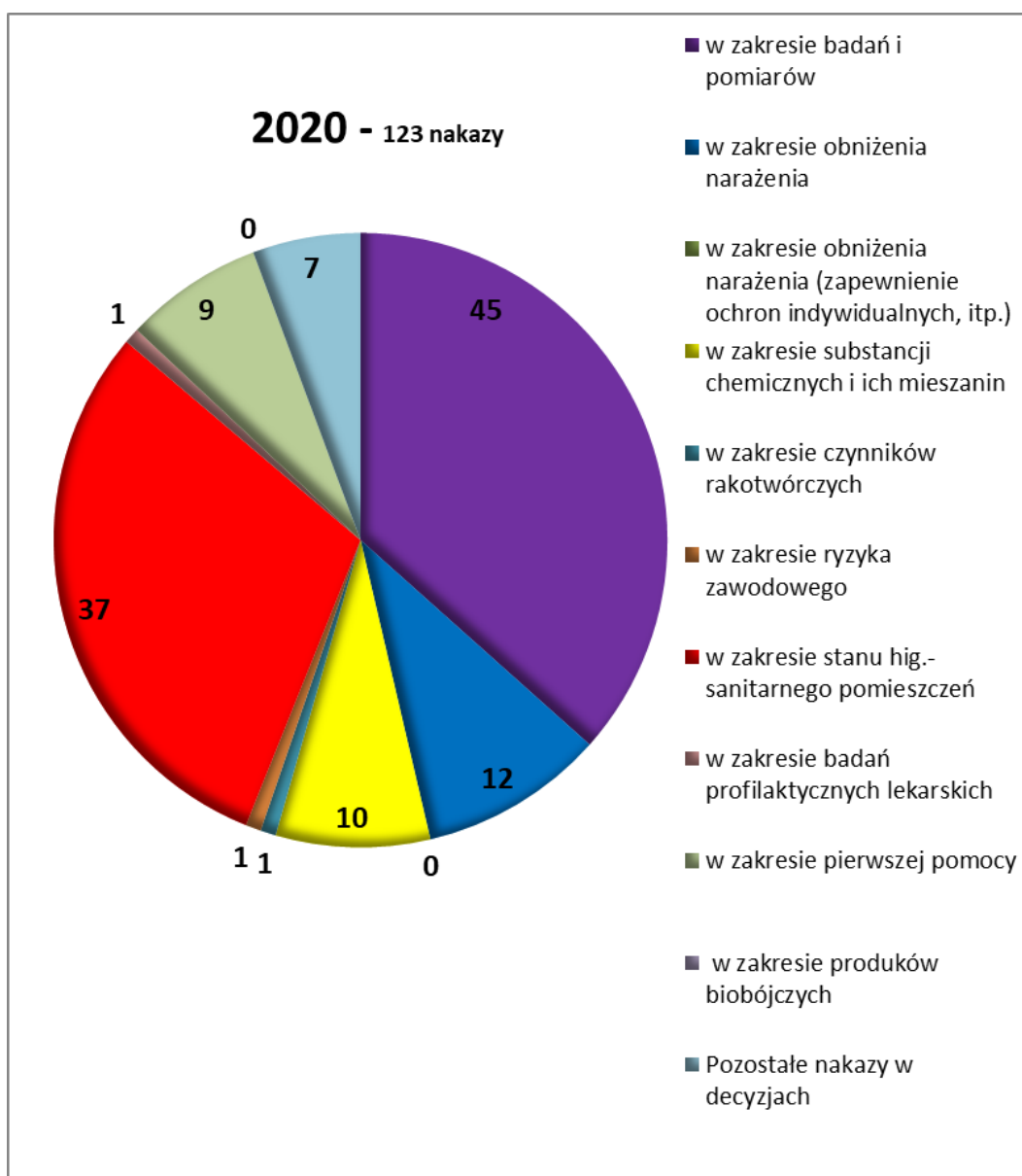
Decyzje obejmowały **123 nakazy**, w tym dotyczących:

- **45** badań i pomiarów;
- **12** obniżenia stężeń i natężeń czynników szkodliwych;
- **7** obniżenia narażenia na czynniki szkodliwe dla zdrowia na stanowiskach pracy (zapewnienie ochron indywidualnych, przestrzeganie stosowania ochron indywidualnych, znaki nakazu stosowania ochron);
- **37** poprawy stanu higieniczno- sanitarnego pomieszczeń pracy i zaplecza higieniczno- sanitarnego;
- **10** substancji chemicznych i ich mieszanin;
- **1** oceny ryzyka zawodowego;
- **1** badań profilaktycznych lekarskich;

- 9 pierwszej pomocy (przeszkolenia pracowników, listy osób przeszkolonych);
- 1 czynników rakotwórczych.

Zdecydowanie najwięcej wydawanych nakazów w **2021r.** dotyczyło przeprowadzania badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia występujących środowisku pracy - **157** (w 2020r. - 45),

Poniższe wykresy przedstawiają nakazy w decyzjach w latach 2021 i 2020.

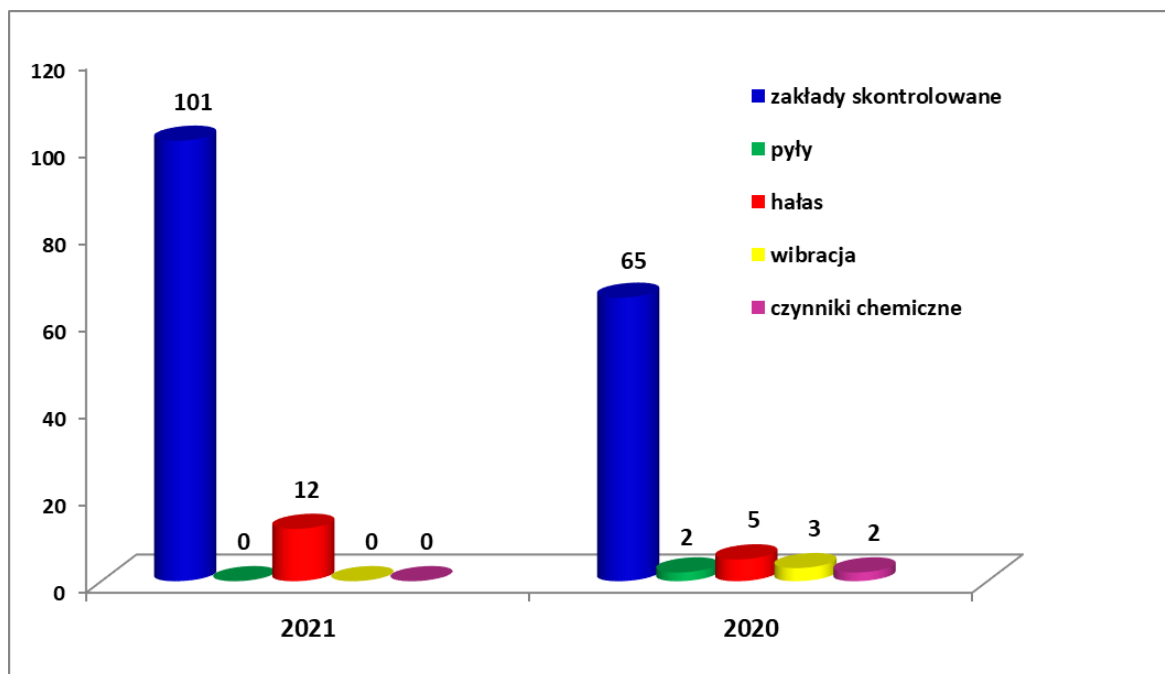
W 2021r. skontrolowano **101** zakładów, w tym w **12** zakładach stwierdzono przekroczenia hałasu. W 2020r. kontrolami objęto 65 zakładów i w 7 zakładach stwierdzono przekroczenia normatywów dla higienicznej pracy: - pyłów w 2, hałasu w 5, wibracji w 3, czynników chemicznych w 2.

Najpowszechniej występującym czynnikiem szkodliwym dla zdrowia pracowników w nadzorowanych zakładach pracy zarówno w 2021r. jak i 2020r. jest ponadnormatywny hałas

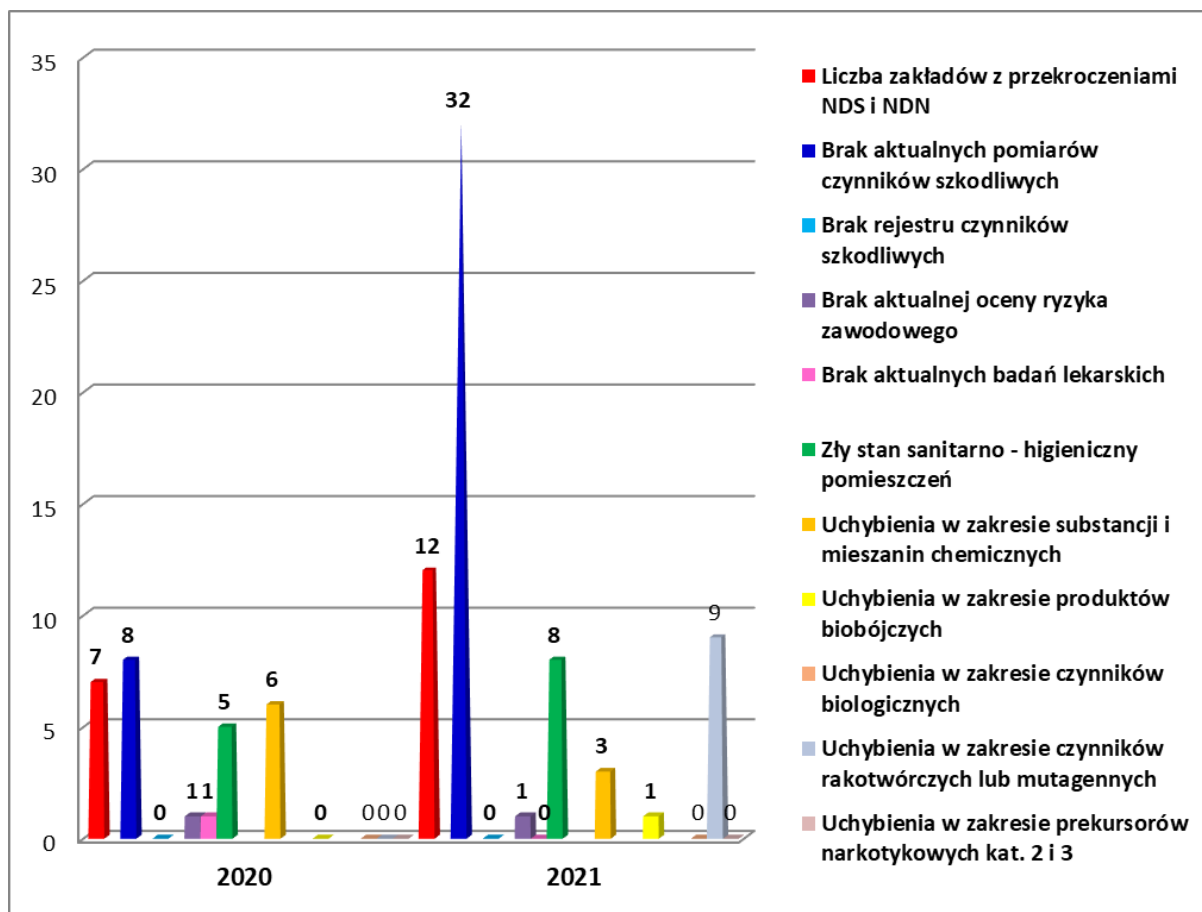
Wykres porównawczy za lata 2021 – 2020

(liczba zakładów skontrolowanych z przekroczeniami na poszczególne czynniki)

Liczba zakładów skontrolowanych, w których stwierdzono niżej wymienione uchybienia.

Liczba zakładów w których stwierdzono niżej wymienione uchybienia		
	2020r. skontrolowanych 65 zakładów	2021r. skontrolowanych 101 zakładów
Liczba zakładów z przekroczeniami NDS i NDN	7	12
Brak aktualnych pomiarów czynników szkodliwych	8	32
Brak lub nieprawidłowa ocena ryzyka zawodowego	1	1
Brak aktualnych badań lekarskich	1	0
Zły stan sanitarno- higieniczny pomieszczeń	5	8
Uchybienia w zakresie substancji chemicznych i ich mieszanin	6	3
Uchybienia w zakresie produktów biobójczych	0	1
Uchybienia w zakresie czynników rakotwórczych lub mutagennych	0	9

Z powyższych danych wynika iż zarówno w 2021r. jak i 2020r. najczęściej występującym uchybieniem był brak aktualnych pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia.

2.2. Substancje chemiczne i ich mieszaniny, w tym prekursory narkotykowe kategorii 2 i 3, czynniki lub procesy technologiczne o działaniu rakotwórczym lub mutagenym w środowisku pracy:

W 2021r. w zakresie substancji chemicznych i ich mieszanin dokonano ogółem 61 kontroli i wszystkie dotyczyły stosowania chemikaliów, w tym:

- 9 stosowania prekursorów narkotykowych kategorii 2 i 3;
- 29 substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagenym w środowisku pracy.

Przeprowadzono również 20 kontroli w zakresie produktów biobójczych.

Ewidencja zakładów obejmowała 119 obiektów z chemikaliami (w tym 103 stosujących substancje chemiczne i ich mieszaniny i 16 dystrybutorów).

W 23 zakładach stosowane były prekursory narkotykowe.

Po przeprowadzonych 61 kontrolach w zakresie substancji chemicznych i ich mieszanin wydano 3 decyzje administracyjne dotyczące

m. in. :

- braku lub nieaktualnego spisu stosowanych niebezpiecznych substancji chemicznych i ich mieszanin;
- braku lub nieaktualnych karty charakterystyki stosowanych niebezpiecznych substancji chemicznych i ich mieszanin;
- brak właściwych ochron indywidualnych.

W 2020r. w zakresie substancji chemicznych i ich mieszanin dokonano ogółem 23 kontrole (22 dotyczyły stosowania chemikaliów 1 dystrybucji), w tym:

- 3 dotyczące stosowania prekursorów narkotykowych kategorii 2 i 3,
- 9 w zakresie substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy.

Przeprowadzono również 4 kontrole w zakresie produktów biobójczych.

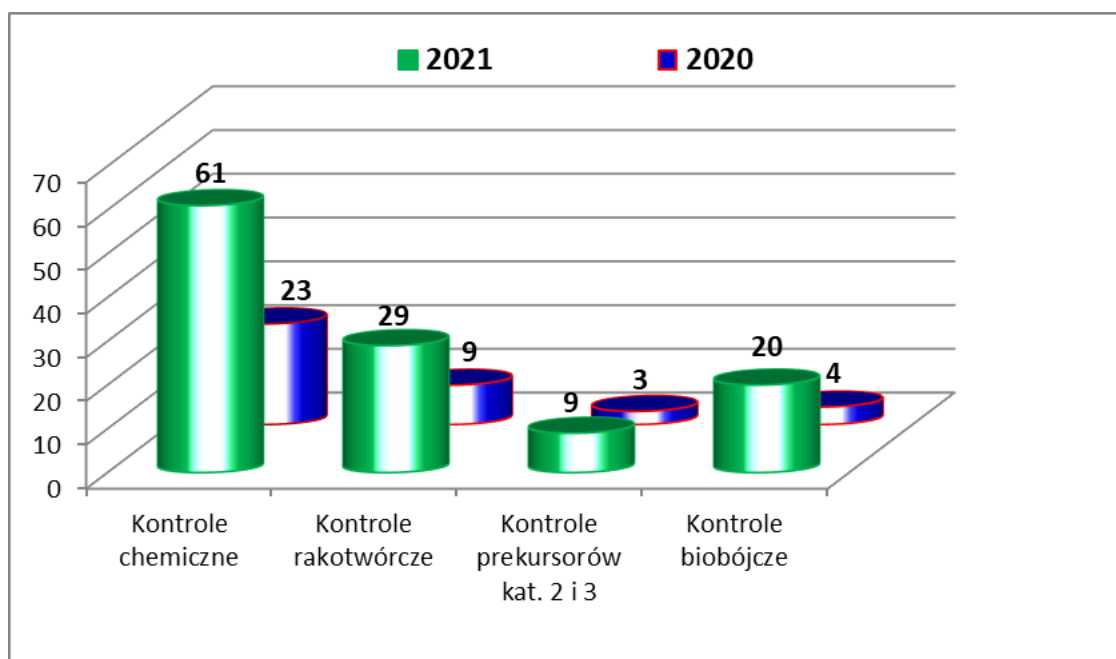
Ewidencja zakładów obejmowała 114 obiektów z chemikaliami (w tym 99 stosujących substancje chemiczne i ich mieszaniny i 15 dystrybutorów).

W 24 zakładach stosowane były prekursory narkotykowe.

Po przeprowadzonych kontrolach w zakresie substancji chemicznych i ich mieszanin wydano 6 decyzji administracyjnych na uchybienia dotyczące braku:

- aktualnego spisu stosowanych niebezpiecznych substancji chemicznych i ich mieszanin;
- aktualnych kart charakterystyki stosowanych niebezpiecznych substancji chemicznych i ich mieszanin;
- oznakowania magazynu lub miejsc przechowywania substancji i mieszanin niebezpiecznych;

Wykres przedstawia liczbę przeprowadzonych kontroli w zakresie substancji chemicznych i ich mieszanin w latach 2020, 2021.

W powiecie starachowickim brak jest producentów i typowych hurtowni chemicznych, importerów/ dystrybutorów sprzedających i wprowadzających do obrotu substancje chemiczne i ich mieszaniny, w tym prekursory narkotykowe kategorii 2 i 3, producentów detergentów i produktów biobójczych.

W naszym powiecie głównie działają zakłady pracy stosujące substancje chemiczne i ich mieszaniny: laboratoria, lakiernie, malarnie, galwanizernie, cynkownie.

Funkcjonują zakłady stosujące oleje, smary, kleje, farby, lakiery, rozpuszczalniki itp.

Substancje chemiczne i ich mieszaniny wprowadzane są do obrotu w sklepach motoryzacyjnych, stacjach paliw, w hurtowniach materiałów budowlanych, hurtowniach i sklepach farb i lakierów oraz drogeriach i marketach (detergenty i produkty biobójcze). W hurtowniach kontroli podlega: właściwe oznakowanie magazynów, przechowywanie chemikaliów, posiadanie i udostępnianie kart charakterystyki, bezpieczeństwo pracowników, instrukcje stanowiskowe.

Właściwe oznakowanie na etykiecie każdego produktu chemicznego (ostrzeżenia, środki ostrożności i znaki graficzne) to jest podstawowa informacja dla klienta.

W 45 zakładach występuje narażenie pracowników na substancje chemiczne, ich mieszaniny, czynniki lub procesy technologiczne o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy:

- promieniowanie jonizujące (podmioty lecznicze);
- leki cytostatyki (podmioty lecznicze);
- prace związane z narażeniem na pyły drewna- każdego rodzaju drewna (tartaki, stolarnie, zakłady produkcji mebli);
- tlenek etylenu (Centralna Sterylizatornia);
- dichromian potasu (VI), chromian potasu (VI), związki chromu, formaldehyd, fenoloftaleina (zakłady i laboratoria);
- benzen (stacje paliw);
- mieszaniny ropopochodne;
- azbest;
- bis diwodorofosforan niklu;
- krzemionka krystaliczna.

W 2021r. wykonano 29 kontroli w powyższym zakresie i wydano 9 decyzji na rejestry prac i pracowników.

2.3. Produkty biobójcze:

Na terenie powiatu starachowickiego brak zarówno producentów produktów biobójczych jak i specjalistycznych firm zajmujących się zabiegami dezynfekcji, dezynsekcji i deratyzacji na dużą skalę.

Kontroli poddawano zakłady stosujące produkty biobójcze w swojej działalności (służba zdrowia, obiekty spożywcze oraz lecznice dla zwierząt) i dystrybutorów wprowadzających do obrotu produkty biobójcze (sprzedaż detaliczna).

W ewidencji PSSE jest 27 takich podmiotów w których przeprowadzono 6 kontroli w **zakresie wprowadzania do obrotu** produktów biobójczych (sprzedaż detaliczna) oraz 14 kontrole w **zakresie stosowania produktów biobójczych**.

Wydano 1 decyzję administracyjną na wycofanie z obrotu przeterminowanego produktu biobójczego.

Kontroli podlegają produkty do: konserwacji drewna, konserwacji konstrukcji murowanych, do dezynfekcji klimatyzacji np. w samochodach, do dezynfekcji ściółki w fermach drobiu, do zwalczania szkodników gryzoni, zwalczania owadów, zwalczania np. much, mrówek, komarów, meszków, kleszczy, do pielęgnacji psów, kotów itp. Kontrolowane były także produkty biobójcze do dezynfekcji rąk i powierzchni w związku z epidemią.

Podczas kontroli zwracano uwagę na zgodność z przepisami – właściwości opakowania, trwałość zawartość. i czytelność etykiet.

Skontrolowano 23 produkty biobójcze (382 sztuki).

Wszystkie poddane kontroli produkty były właściwie oznakowane i posiadały aktualne pozwolenia Ministra Zdrowia Urzędu Rejestracji Produktów Leczniczych, Wyrobów Medycznych i Produktów Biobójczych.

Na terenie powiatu starachowickiego jest też kilku producentów wyrobów biobójczych – tj. impregnowanych desek drewnianych, którzy zobowiązani są do opracowania

właściwej etykiety dla wyrobu biobójczego z aktualną informacją o zastosowanych produktach biobójczych i substancjach czynnych.

2.4. Czynniki biologiczne w środowisku pracy.

W ewidencji zakładów w 2021r. było 38 zakładów, skontrolowano 11, w których pracownicy są narażeni na czynniki biologiczne.

Skontrolowano warunki pracy dla ogółem 382 pracowników. Kontrole przeprowadzano w zakresie

występowania w środowisku pracy szkodliwych czynników biologicznych oraz ochrony zdrowia pracowników zawodowo narażonych na te czynniki. Dotychczas oceniano również realizację wymogów w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy przy wykonywaniu prac związanych z narażeniem na zranienie ostrymi narzędziami używanymi przy udzielaniu świadczeń zdrowotnych. Sprawdzano czy pracodawca opracował procedury bezpiecznego postępowania z ostrymi narzędziami i procedury

postępowania po ekspozycyjnego - po zranieniu, czy pracodawca prowadzi wykaz zranień pracowników ostrymi narzędziami, czy posiada wykaz wykorzystywanych do udzielania świadczeń zdrowotnych ostrych narzędzi, czy ocenia okresowo ryzyko zawodowe, czy pracodawca zapewnia pracownikom stały dostęp do

instrukcji i informacji o zasadach użycia ostrych narzędzi oraz środków ochrony indywidualnej, czy zapewnia szczepienia ochronne na czynnik biologiczny przeciw któremu jest dostępne szczepienie. Nieprawidłowości nie stwierdzono.

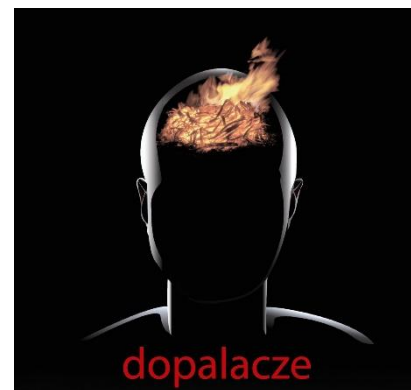

2.5. Usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest

W ramach rządowego „Programu oczyszczania kraju z azbestu obejmującego lata: 2009-2032”, na terenie powiatu starachowickiego w 2021r. do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Starachowicach zgłoszenia dokonały 4 firmy (ogółem 6 zgłoszeń). Jednak do kontroli bezpośrednio przy pracach w terenie nie doszło. Bezpośredni wpływ na to miał stan epidemii.

2.6. Kontrole w zakresie przestrzegania zakazu wprowadzania do obrotu środków zastępczych („dopalaczy”).

Organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej realizują ustawy zakaz wytwarzania i wprowadzania do obrotu środków zastępczych. Środki zastępcze stanowią potencjalne, poważne zagrożenie dla zdrowia publicznego. Naczelnym zadaniem Państwowej Inspekcji Sanitarnej jest ochrona zdrowia i życia ludzi przed działaniem niekorzystnych w tym zakresie zjawisk.

W 2021r. na terenie powiatu nie odnotowano działalności w zakresie wprowadzania do obrotu środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych.

W 2021r. wykonano także 202 kontrole tzw. „COVID”

- w zakresie przestrzegania przez pracodawców ograniczeń w czasie epidemii - posiadanie i stosowanie środków do dezynfekcji oraz noszenia maseczek.

W 2021r. dokonano również 12 kontroli w zakresie produktów kosmetycznych.

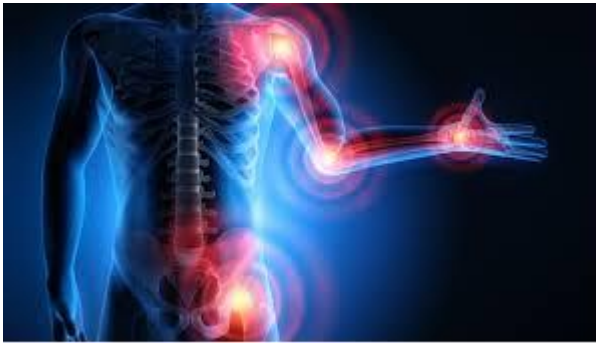
3. Choroby zawodowe

Państwowa Inspekcja Sanitarna realizując zadania dotyczące nadzoru nad warunkami środowiska pracy działa w kierunku zapobiegania powstawaniu chorób zawodowych.

Prowadzi postępowania administracyjne w sprawie chorób zawodowych. Przeprowadza postępowania dowodowe mające na celu ustalenie przebiegu i warunków pracy na stanowiskach pracy zajmowanych w poszczególnych zakładach pracy, aby wykazać ścisły związek przyczynowy rozpoznanej choroby z warunkami pracy lub sposobem wykonywania pracy.

Na podstawie zebranego materiału dowodowego, a w szczególności danych zawartych

w orzeczeniu lekarskim wydanym przez właściwą uprawnioną jednostkę orzeczniczą oraz danych zawartych w formularzu oceny narażenia zawodowego, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny wydaje decyzję o stwierdzeniu choroby zawodowej lub o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej. W oparciu o informacje dotyczące całego przebiegu pracy zawodowej opracowuje kartę oceny narażenia zawodowego i wskazuje czynniki szkodliwe dla zdrowia występujące na stanowiskach pracy – czynniki chemiczne, fizyczne, biologiczne, czynniki o działaniu uczulającym, czynniki o działaniu rakotwórczym lub ustala sposób wykonywania pracy (stopień obciążenia odpowiednich narządów np. narządu głosu lub układów np. układu ruchu, obwodowego układu nerwowego), które mogą być przyczyną choroby zawodowej.

W 2021r. do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Starachowicach wpłynęło 9 zgłoszeń podejrzenia choroby zawodowej.

W wyniku przeprowadzonych postępowań wyjaśniających w 2021r. wydano łącznie 10 decyzji, w tym 5 decyzji o stwierdzeniu choroby zawodowej i 4 decyzje o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej oraz 1 decyzję o umorzeniu postępowania na wniosek Strony.

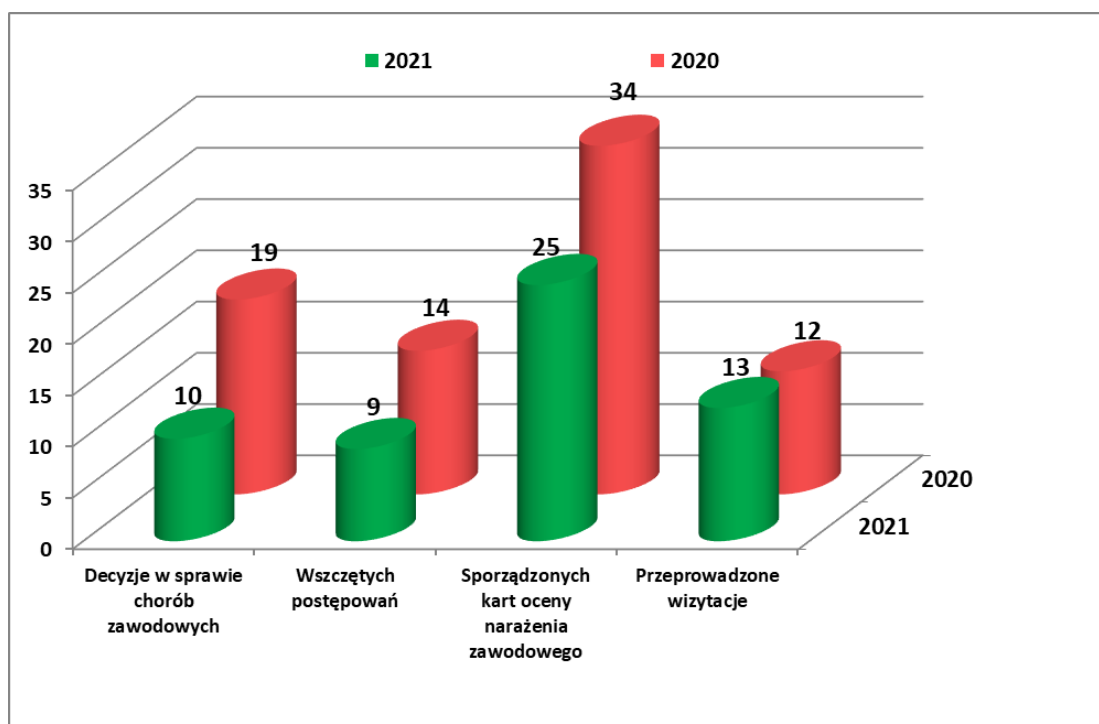
W 2020r. do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Starachowicach wpłynęło 14 zgłoszeń podejrzenia choroby zawodowej. W wyniku przeprowadzonych postępowań wyjaśniających wydano łącznie 19 decyzji, w tym 12 decyzji o stwierdzeniu choroby zawodowej i 6 decyzji o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej oraz 1 decyzję o umorzeniu

postępowania na wniosek Strony postępowania. Wydano także 1 Postanowienie o zawieszeniu postępowania ze względu na zawieszenie postępowania diagnostycznego w Wojewódzkim Ośrodku Medycyny Pracy w Kielcach.

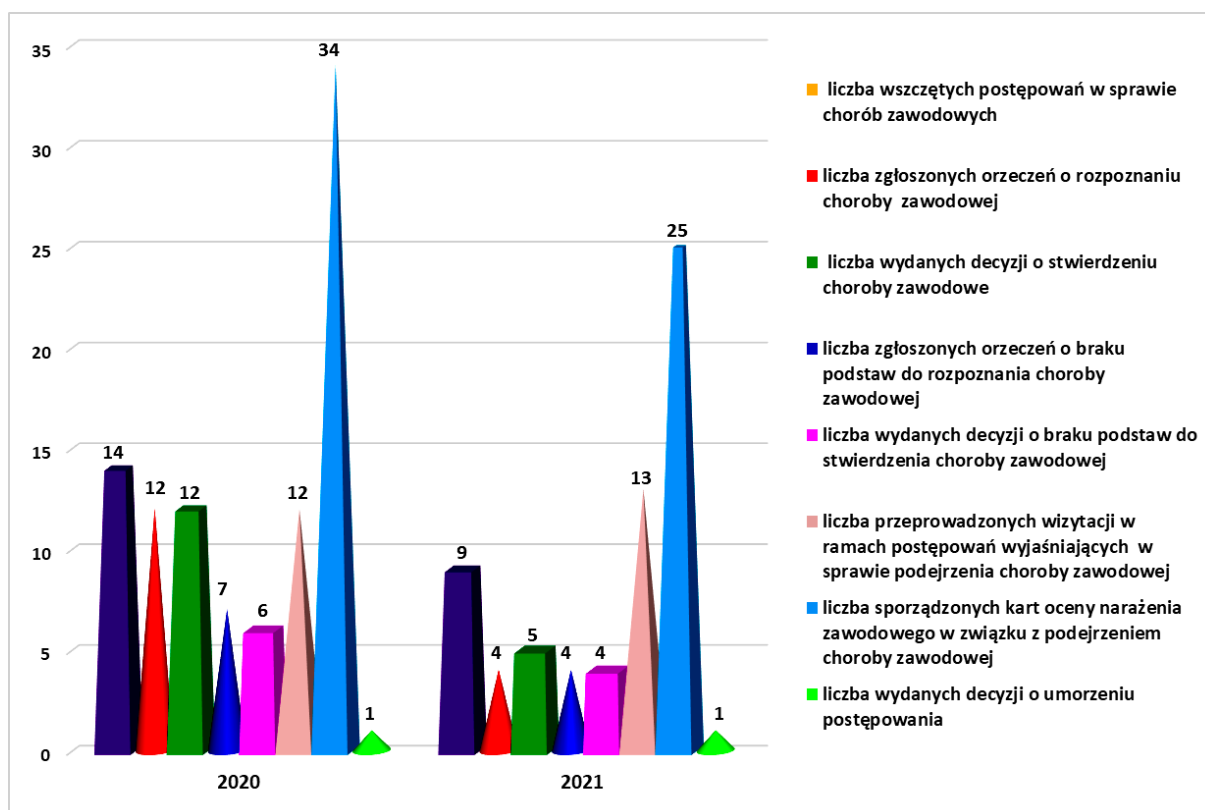
Liczbę wydanych decyzji w sprawie chorób zawodowych, wszczętych postępowań, sporządzonych kart oceny narażenia zawodowego oraz przeprowadzonych wizytacji w zakładach w związku z prowadzonymi postępowaniami w sprawie chorób zawodowych w 2021r. i 2020r. przedstawia poniższa tabela i wykres.

	2020r.	2021r.
Decyzje w sprawie chorób zawodowych	19	10
Wszczętych postępowań	14	9
Sporządzonych kart oceny narażenia zawodowego	34	25
Przeprowadzone wizytacje w zakładach	12	13

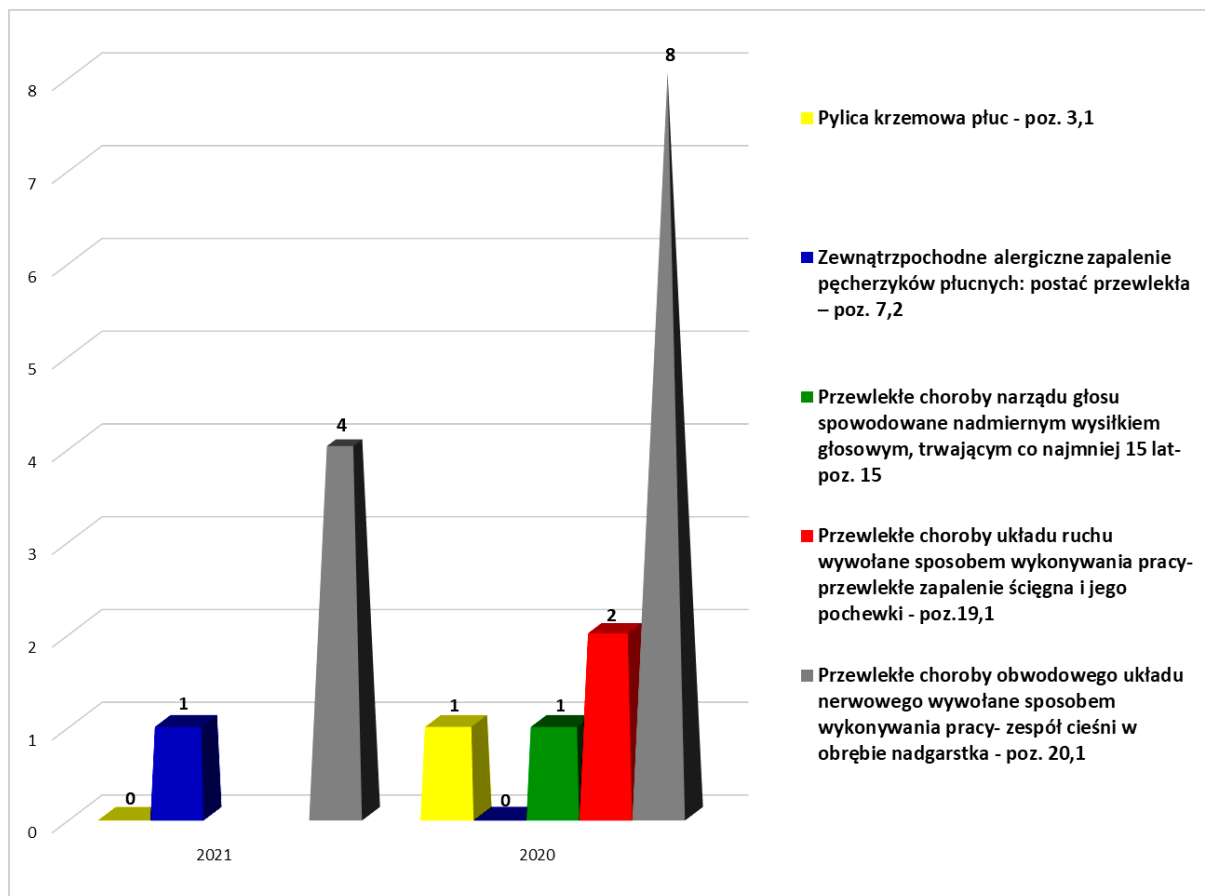
Choroby zawodowe za 2020r., 2021r.

Choroby zawodowe	2020r.	2021r.
liczba wszczętych postępowań w sprawie chorób zawodowych	14	9
liczba zgłoszonych orzeczeń o rozpoznaniu choroby zawodowej	12	4
liczba wydanych decyzji o stwierdzeniu choroby zawodowej	12	5
liczba zgłoszonych orzeczeń o braku podstaw do rozpoznania choroby zawodowej	7	4
liczba wydanych decyzji o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej	6	4
liczba przeprowadzonych wizytacji w ramach postępowań wyjaśniających w sprawie podejrzenia choroby zawodowej	12	13
liczba sporządzonych Kart oceny narażenia zawodowego w związku z podejrzeniem choroby zawodowej	34	25
Liczba wydanych decyzji o umorzeniu postępowania	1	1

Szczegóły według nazwy choroby zawodowej i pozycji w wykazie chorób zawodowych przedstawiono w poniższej tabeli i na wykresie.

Nazwa choroby / pozycja w wykazie chorób zawodowych	Liczba decyzji w 2021r.	Liczba decyzji w 2020r.
Pylica krzemowa płuc - poz. 3,1	1	1
Przewlekłe choroby narządu głosu spowodowane nadmiernym wysiłkiem głosowym, trwającym co najmniej 15 lat- poz. 15	0	1
Przewlekłe choroby układu ruchu wywołane sposobem wykonywania pracy- przewlekłe zapalenie ścięgna i jego pochewki - poz.19,1	0	2
Przewlekłe choroby obwodowego układu nerwowego wywołane sposobem wykonywania pracy- zespół cieśni w obrębie nadgarstka - poz. 20,1	4	8

W 2021r. wydano 4 decyzje o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej (w 2020 - 6).

Szczegóły według nazwy choroby zawodowej i pozycji w wykazie chorób zawodowych przedstawia poniższa tabela.

Nazwa choroby / pozycja w wykazie chorób zawodowych	Liczba decyzji w 2020r.	Liczba decyzji w 2021r.
Zatrucie ostre albo przewlekłe lub ich następstwa poz. 1	1	0
Przewlekłe choroby narządu głosu spowodowane nadmiernym wysiłkiem głosowym, trwającym co najmniej 15 lat- poz. 15	1	0
Choroby skóry: alergiczne kontaktowe zapalenie skóry, poz. 18,1	2	4
Przewlekłe choroby układu ruchu wywołane sposobem wykonywania pracy- przewlekłe zapalenie ścięgna i jego pochewki - poz.19,1	1	0
Przewlekłe choroby obwodowego układu nerwowego wywołane sposobem wykonywania pracy: zespół cieśni w obrębie nadgarstka poz. 20,1	1	0

4. Działalność w zakresie promocji zdrowia

W 2021 roku tak jak w latach ubiegłych podczas kontroli zapoznawano pracodawców z obowiązującymi podstawami prawnymi w zakresie palenia

tytoniu i zwracano uwagę na oznakowanie znakami „zakazu palenia”

w pomieszczeniach zakładów pracy, biurach, łazienkach, jadalniach. Obecnie obowiązuje zakaz palenia tytoniu, jak również **e-papierosów**, w związku z tym zwraca się uwagę na obowiązujące znaki zakazu.

Pouczano o konsekwencjach finansowych nie przestrzegania przepisów.

Na każdej kontroli poruszano tematy związane ze stosowaniem substancji chemicznych i ich mieszanin. Wyjaśniano pracodawcom wszelkie wątpliwości. Zwracano uwagę na posiadanie aktualnych kart charakterystyki i zapoznawanie się z nimi pracowników, umiejętnie czytanie tych kart i etykiet na opakowaniach.

Zwracano uwagę pracodawcom na punkt karty charakterystyki dotyczący kontroli narażenia (NDS- najwyższe dopuszczalne stężenie, NDSCH najwyższe dopuszczalne

stężenie chwilowe) oraz podane w kartach charakterystyki środka ochrony indywidualnej do stosowania.

Od kilku lat przedstawiciele Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Starachowicach podczas bieżących kontroli zwracają szczególną uwagę na temat pierwszej pomocy w zakładach pracy, sprawdzają instrukcje pierwszej pomocy, zaświadczenia szkoleń pracowników z pierwszej pomocy oraz egzekwują apteczki, ich oznakowanie, a także listy osób przeszkolonych w zakresie udzielania pierwszej pomocy.

W zakresie pierwszej pomocy w **2021r.** wydano **18** nakazów.

5. Współpraca z instytucjami

Państwowy Powiatowy
Inspektor Sanitarny
współpracuje z

Wojewódzkim Ośrodkiem Medycyny Pracy w Kielcach,
przekazując informacje na temat oceny

narażenia zawodowego pracowników podejrzanych o choroby zawodowe. Współpracuje także z **Instytutem Medycyny Pracy w Łodzi** w zakresie dodatkowych informacji na temat narażenia zawodowego pracowników.

Instytut rozpatruje podejrzenie choroby zawodowej w trybie odwoławczym jako jednostka orzecznicza II stopnia. W przypadkach trudnych odwoławczych PPIS zwraca się do Instytutu o opinie biegłych.

Do Instytutu Medycyny Pracy w Łodzi wysyłane są systematycznie Karty stwierdzenia choroby zawodowej.

Corocznie wprowadzane są dane do **Centralnego Rejestru Czynników Rakotwórczych za rok poprzedni.**

INSTYTUT
MEDYCYN PRACY
IM. PROF. J. NOFERA

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny współpracuje również z **Państwową Inspekcją Pracy w Kielcach**, informując o wydawanych decyzjach w sprawach chorób zawodowych, tym samym przekazując informacje o narażeniach w zakładach pracy i ich konsekwencjach zdrowotnych.

Podsumowanie.

1. Zarówno w 2021r. jak i 2020r. najczęściej występującym uchybieniem stwierdzanym podczas kontroli był brak aktualnych pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia.

2. Pracodawcy po otrzymaniu decyzji Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego na poprawę warunków pracy dotyczących opracowanie programu działań obniżających narażenie, w miarę możliwości finansowych i technicznych starali się te warunki poprawić lub wprowadzić działania organizacyjne mające na celu zmniejszenie narażenia zawodowego poprzez stosowanie ochron indywidualnych lub rotację pracowników.

W przypadku narażenia na hałas obniżenie narażenia jest bardzo trudne i wówczas pozostaje przestrzeganie stosowania indywidualnych ochron słuchu.

3. W przypadku narażenia na substancje chemiczne udaje się decyzjami administracyjnymi podnieść poziom bezpieczeństwa i ochrony zdrowia pracowników, albo eliminować dany czynnik poprzez zastosowanie innych technologii (szczególnie w przypadku czynników rakotwórczych) lub przez zainstalowanie skutecznej wentylacji mechanicznej.

4. Najpowszechniej występującym czynnikiem szkodliwym dla zdrowia w nadzorowanych zakładach pracy zarówno w 2021r. jak i 2020r. był ponadnormatywny hałas.

5. Zdecydowanie nastąpiła poprawa dot. palenia tytoniu w zakładach. Palenie odbywa się poza pomieszczeniami pracy, na zewnątrz budynków. Niewiele zakładów posiada palarnie odpowiednio urządzone, z właściwą wentylacją mechaniczną.

6. Wzrasta liczba rozpatrywanych podejrzeń przewlekłych chorób obwodowego układu nerwowego wywołanych sposobem wykonywania pracy – zespołu cieśni w obrębie nadgarstka oraz przewlekłych chorób układu ruchu wywołanych sposobem wykonywania pracy.

VI. DZIAŁALNOŚĆ NADZORU ZAPOBIEGAWCZEGO

Działanie NZ polega w szczególności na kontroli przestrzegania podstawowych wymagań higienicznych i zdrowotnych w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, w ustalaniu warunków realizacji przedsięwzięć mogących pogorszyć stan środowiska, na uzgadnianiu projektów budowlanych pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych, a także na ocenie spełnienia tych warunków w nowych obiektach budowlanych.

Na podstawie art. 3 Ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej w 2021 r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Starachowicach w ramach sprawowania nadzoru zapobiegawczego zajmował stanowisko pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych w następujących sprawach:

- Opiniowanie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz projektów planów zagospodarowania przestrzennego gmin;
- Określanie zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko;
- Opiniowanie projektowanych inwestycji na etapie oceny oddziaływania planowanych przedsięwzięć na środowisko (w tym w sprawie konieczności przeprowadzania oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, a w przypadku stwierdzenia takiej potrzeby – określenie zakresu raportu o oddziaływaniu inwestycji na środowisko);
- Rozpatrywanie wniosków o uzgodnienie warunków realizacji przedsięwzięć przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach;
- Uzgadnianie dokumentacji projektowej inwestycji dotyczących planowanej budowy, rozbudowy, nadbudowy oraz zmiany sposobu użytkowania obiektów budowlanych a także ich wydzielonych części;
- Uczestniczenie w dopuszczeniu do użytkowania obiektów budowlanych poprzez stwierdzenie spełnienia wymagań higienicznych i zdrowotnych oraz zgodności ich wykonania z dokumentacją projektową;

- Przeprowadzanie kontroli obiektów w trakcie ich realizacji pod względem zgodności ich wykonywania z wymaganiami higienicznymi i zdrowotnymi.

W zakresie swojej działalności w 2021 roku wydano **191** stanowisk w drodze opinii sanitarnej, decyzji, postanowienia lub pisma. Sprawy na piśmie były rozpatrywane w głównej mierze pozytywnie.

Działalność Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego przedstawiało się następująco:

1. Postępowanie w sprawie oceny oddziaływania planowanych inwestycji na środowisko (decyzje środowiskowe)

W roku 2021 Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Starachowicach na wnioski Wójtów, Burmistrza i Prezydenta Miasta w sprawie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, **28** razy zajmował stanowisko w sprawie opinii

co do potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko a w przypadku stwierdzenia takiej potrzeby - do opracowania raportu oddziaływania na środowisko.

Wydał **2** postanowienia w sprawie uzgodnienia warunków realizacji przedsięwzięcia przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

Przy uzgadnianiu tych przedsięwzięć na drugim etapie uzgadniania, w związku z koniecznością zapewnienia ludziom odpowiednich standardów życia, określano warunki dotyczące m.in. konieczności ochrony ludzi i miejsc ich przebywania przed niekorzystnym oddziaływaniem dróg, uciążliwych obiektów przemysłowych i komunalnych, poprzez realizację urządzeń ochronnych m.in. pasów zieleni

izolacyjnej, urządzeń ograniczających emisję zanieczyszczeń powietrza, urządzeń do oczyszczania ścieków.

Liczbę wydawanych opinii i uzgodnień na etapie decyzji środowiskowych przedstawia poniższy wykres:

W 2021r. uzgodnienia dotyczyły m. in:

- zmiany sposobu użytkowania części hali magazynowej na produkcyjną zlokalizowaną na działce nr ewid. 737/12 w miejscowości Starachowice ul. Główna oraz przeniesienie do niej linii cynkowania termodyfuzyjnego;
- budowy farmy fotowoltaicznej o mocy do 1 MW wraz z niezbędną infrastrukturą, (obręb Rzepin Pierwszy), gmina Pawłów;
- modyfikacji linii technologicznej i infrastruktury zakładu produkcyjnego wraz z rozbudową parku maszynowego w ramach inwestycji firmy CERRAD Sp. z o.o. w miejscowości Starachowice;
- budowy kotłowni kontenerowej wraz z infrastrukturą techniczną przy ul. Kościelnej 100 w Starachowicach;
- specjalistycznej instalacji przetwarzania odpadów aluminium zwłaszcza wiórów po obróbce mechanicznej celem uzyskania pełnowartościowego materiału do przygotowania wtórnych stopów odlewniczych wykorzystywanych na potrzeby

własne odlewni IWIT;

- budowy dwunastu budynków mieszkalnych jednorodzinnych realizowanych w miejscowości Młynek, gm. Brody.

W/w stanowiska dotyczyły inwestycji mogących potencjalnie oddziaływać na środowisko wydawane m.in. przed decyzją administracyjną pozwolenia na budowę.

2. Uzgadnianie dokumentacji projektowych

Liczną grupę dokumentów uzgadnianych w zakresie wymagań higienicznych i zdrowotnych przez pion zapobiegawczego nadzoru sanitarnego stanowiły

dokumentacje projektowe obiektów tj. m.in. obiekty usługowo-handlowe, obiekty związane z produkcją i obrotem artykułami spożywczymi oraz zakłady fryzjerskie, kosmetyczne.

Opiniując dokumentację

projektową szczególną uwagę zwracano na prawidłowy układ funkcjonalny, właściwą technologię, właściwe wyposażenie, prawidłowo zaprojektowaną wentylację, klimatyzację i ogrzewanie pomieszczeń oraz właściwy sposób rozwiązania instalacji wod.- kan.

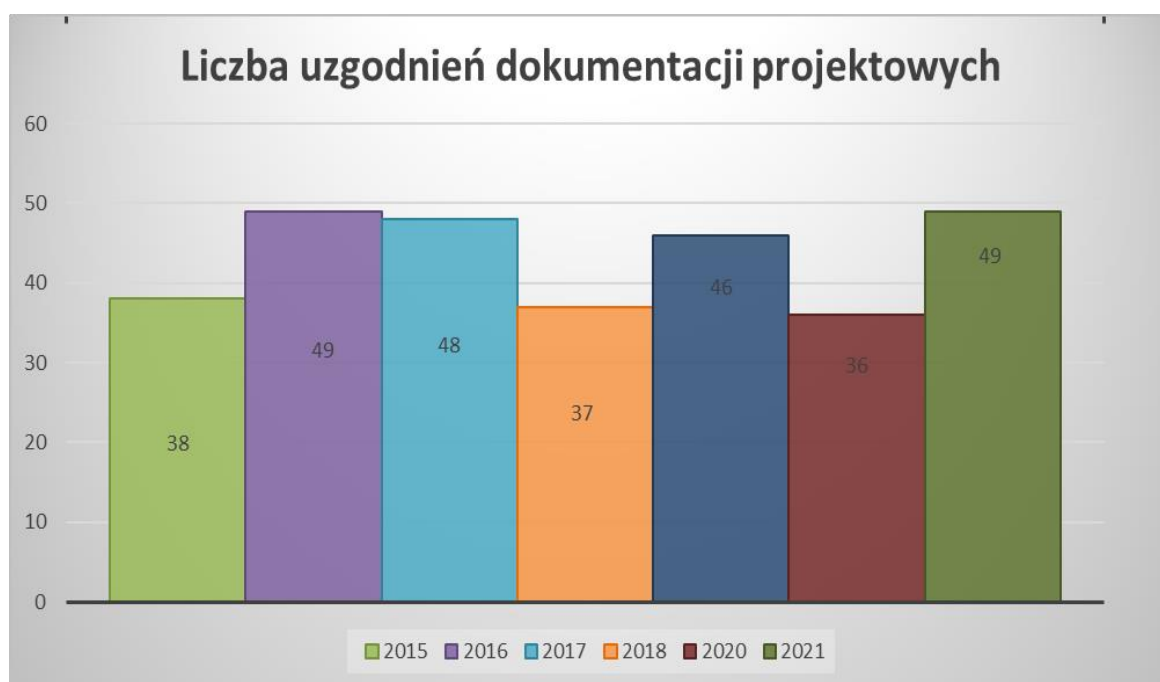
Projekty budowlano – technologiczne opracowane były przez uprawnionych projektantów. Ważną rolę w zapewnieniu zdrowia publicznego odgrywa prawidłowe zaprojektowanie układu funkcjonalnego obiektów, a także instalacji sanitarnych. Przy uzgadnianiu dokumentacji projektowych sprawdzano czy dla planowanego zakresu i programu funkcjonowania obiektu zostaną spełnione wymagania określone w przepisach szczegółowych oraz wszystkich mających zastosowanie przepisach i normach wynikających z Prawa budowlanego.

Nadzór Zapobiegawczy uzgadniając dokumentację projektową oceniał rozwiązania proponowane przez projektantów, w aspekcie m.in. zagwarantowania odpowiednich warunków sanitarno-higienicznych w miejscach pobytu ludzi (w tym również osobom zatrudnionym w zakładach pracy), poprzez zastosowanie m.in. prawidłowej funkcji

oraz warunków techniczno-użytkowych pomieszczeń, właściwych pod względem zdrowotnym materiałów budowlanych, prawidłowej wymiany powietrza w projektowanych pomieszczeniach, właściwego oświetlenia, zabezpieczenia ludzi przed narażeniem na ponadnormatywny poziom czynników chemicznych, fizycznych i biologicznych.

Stwierdza się, że projektuje się coraz więcej obiektów wyposażonych w nowoczesne systemy grzewcze i wentylacyjne zużywające mniejsze ilości energii oraz ograniczające emisję zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego.

Liczbę wydawanych opinii i uzgodnień dokumentacji projektowych przedstawia poniższy wykres:

W 2021r. wydano **49** opinii sanitarnych z tego zakresu dla 102 branż.

Wśród inwestycji opiniowanych w 2021r. pod względem sanitarno – zdrowotnym były mi.in. :

- projekt Centrum opiekuńczo – mieszkalnego przy ul. Kochanowskiego w miejscowości Starachowice;
- projekt budowy budynku usługowego przy ul. Radomskiej w Starachowicach;
- projekt dotyczący Przychodni gabinetów specjalistycznych przy ul. St. Staszica w Starachowicach;
- projekt dotyczący rozbudowy cmentarza parafialnego Parafii Rzymskokatolickiej w miejscowości Styków, gm. Brody;
- rozbudowa i przebudowa budynku Zespołu Placówek Oświatowych w Wąchocku wraz ze zmianą sposobu użytkowania części budynku na przedszkole wraz z zagospodarowaniem terenu przy ulicy Kościelnej 10 Starachowicach;
- projekt dotyczący pracowni tortów i wypieków artystycznych przy ul. Prądyńskiego w Starachowicach;
- projekt rozbudowy Publicznej Szkoły Podstawowej w Szerzawach o salę gimnastyczną z nadbudową i przebudową istniejącej sali wraz z instalacjami wewnętrznymi: wody, kanalizacji sanitarnej, kanalizacji deszczowej w gruncie, c.o., gazu, instalacji gazu w gruncie, wentylacji mechanicznej, energii elektrycznej oraz zbiornika na wodę opadową w miejscowości Szerzawy, gm. Pawłów;
- projekt zmian dotyczący zmiany sposobu użytkowania wraz z przebudową budynku hali magazynowej z zapleczem socjalno – biurowym na budynek hali produkcyjno – magazynowej z zapleczem socjalno – biurowym obiektu będącego ul. Batalionów Chłopskich w Starachowicach;
- projekt hali magazynowej w miejscowości Lipie, gmina Brody.

3. Uzgadnianie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego

PPIS jest właściwym do opiniowania tych dokumentów na podstawie Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t. j z 2021r., Dz. U. poz. 2373).

W roku 2021 wydano 2 uzgodnienia zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko.

Sprawy te dotyczy między innymi :

- zmiany Nr 2 miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego sołectwa Rzepin Drugi na terenie gminy Pawłów.

Pion Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego zajął łącznie 2 stanowiska dotyczące strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dotyczące studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego m.in.:

- projekt Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego gminy Brody wraz z prognozą oddziaływania na środowisko;
- projekt zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Mirzec, obejmującego obszar funkcjonalny A wraz z prognozą oddziaływania na środowisko.

W dokumentach tych zwracano uwagę na określanie zasad zagospodarowania stref stykowych obszarów produkcyjno-usługowych i produkcyjno-handlowych z funkcjami wrażliwymi (zabudowa mieszkaniowa, usługi społeczne, tereny o funkcji rekreacyjnej) w sposób ograniczający uciążliwości. Lokalizacja pasa zieleni izolacyjnej wzdłuż tych granic oraz założenia, że uciążliwość wynikająca z charakteru

prowadzonej działalności nie może przekraczać dopuszczalnej wielkości normatywnej na granicy działki zajmowanej przez dany rodzaj działalności, są jedynymi rozwiązaniami do zrealizowania lecz bardzo trudnymi do wyegzekwowania, podobnie jak wprowadzenie stref buforowych w planach zagospodarowania przestrzennego.

Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego lub jego zmiana określają rozwiązania w zakresie przeznaczenia terenu, sposobu jego zagospodarowania, warunków dla projektowanej zabudowy oraz zasad obsługi technicznej i komunikacyjnej, gwarantując tym samym prawidłowe funkcjonowanie w/w obszarów.

Jak wynikało z analizy planów ustalono szereg zakazów i nakazów w celu ochrony i zabezpieczenia środowiska naturalnego w którym żyją ludzie. Celem prognozy było określenie skutków wpływu na środowisko przyrodnicze realizacji ustaleń zawartych w planie. Brak planów wpływa na chaotyczne zagospodarowanie terenów, gdyż odbywa się ono zgodnie z wolą potencjalnych inwestorów.

4. Odbiory obiektów, uczestniczenie w dopuszczeniu do użytkowania

W roku 2021 w ramach Nadzoru Zapobiegawczego dokonano **78** odbiorów końcowych inwestycji zrealizowanych.

W ramach tych czynności dokonywano szczegółowego przeglądu zrealizowanych obiektów i ich otoczenia, pod kątem zgodności z uzgodnioną dokumentacją projektową.

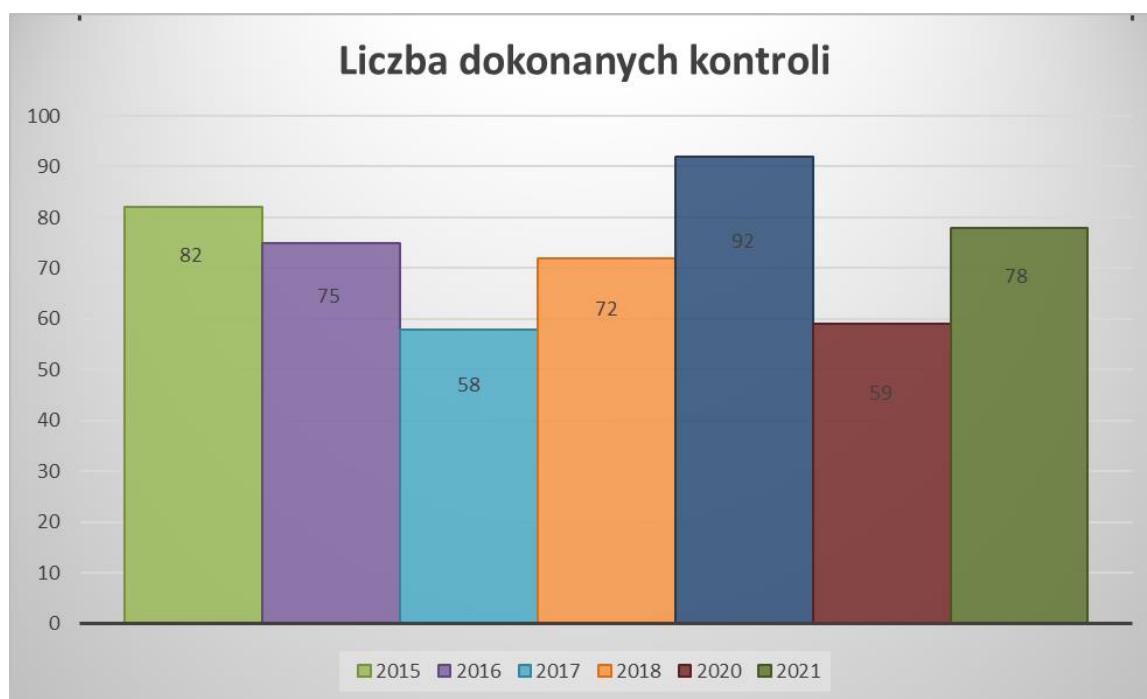

W celu zagwarantowania odpowiednich warunków pobytu ludzi w obiektach, sprawdzano również zastosowanie właściwych pod kątem zdrowotnym materiałów budowlanych.

Wśród oddanych do użytkowania obiektów największą liczbę tak jak w latach ubiegłych stanowiły lokale gastronomiczne, obiekty handlowe i przemysłowe oraz gabinety lekarskie.

Realizacja niektórych z odbieranych obiektów była możliwa, dzięki pozyskaniu na nie środków unijnych, poprzez przygotowanie dobrych projektów i skuteczne nimi zarządzanie.

Ilość dokonanych odbiorów zgłoszonych na wniosek Inwestora głównie z art. 56 Prawa budowlanego przedstawia się następująco :

W 2021r. uczestniczono w dopuszczeniu do użytkowania wielu interesujących inwestycji m.in.:

- hala z linią do produkcji elementów palet drewnianych wraz z wewnętrznymi instalacjami oraz wiatą na odpady produkcyjne przy ul. Transportowej w Starachowicach na terenie Specjalnej Strefy Ekonomicznej „STARACHOWICE” S.A.;
- przedszkole wraz ze żłobkiem urządzone w budynku przy ulicy St. Staszica 25 w Starachowicach;
- budynek handlowo – usługowy w części parterowej wraz z wewnętrznymi instalacjami oraz miejscami postojowymi przy ul. Wielkopiecowej w miejscowości Starachowice;

- modernizacja części osadowo – biogazowej oczyszczalni ścieków przy ul. Bocznej w Starachowicach;
- budynek handlowo – usługowy branży ogólnospożywczej wraz z infrastrukturą techniczną przy ul. Świętokrzyskiej w miejscowości Styków;
- rozbudowa istniejącego budynku produkcyjnego położonego przy ul. Krańcowej;
- stacja paliw płynnych i LPG oraz myjnia 3- stanowiskowa u zbiegu ulic 1-Maja i Mickiewicza w miejscowości Starachowice;
- hostel urządzony w istniejącym budynku handlowo – usługowym przy ul. Rot. Witolda Pileckiego w Starachowicach;
- budynek usługowo –produkcyjny (stolarnia, bez instalacji do impregnacji drewna) wraz z wewnętrznymi instalacjami (wod. -kan. c.o., energii elektrycznej oraz zbiornikiem na ścieki sanitarne) w Kuczowie przy ul. Południowej.

Fot. 1 Budynek mieszkalny wielorodzinny w ramach rozbudowy, przebudowy i nadbudowy oraz zmiany funkcji użytkowania przy ulicy Konstytucji 3-go Maja 27 w Starachowicach

Fot. 2 Przedszkole wraz ze żłobkiem urządzone w budynku przy ulicy St. Staszica 25 w Starachowicach,

Fot. 3 Budynek handlowo – usługowy w części parterowej wraz z wewnętrznymi instalacjami oraz miejscami postojowymi przy ul. Wielkopiecowej 2 w Starachowicach.

Fot. 4 Modernizacja części osadowo – biogazowej oczyszczalni ścieków przy ul. Bocznej 42 w Starachowicach.

Fot. 5 Amfiteatr teren Parku Miejskiego pomiędzy ul. Radomską, ul. Kaczyńskiej, ul. Chopina, ul. Pileckiego (Krywki), ul. Piłsudskiego w Starachowicach.

Fot. 6 Stacja paliw płynnych i LPG oraz myjnia 3- stanowiskowa u zbiegu ulic 1-Maja i Mickiewicza – Starachowice.

Zadania te przyczyniły się do poprawy bezpieczeństwa sanitarnego oraz do polepszenia warunków życia i zdrowia ludności w naszym powiecie.

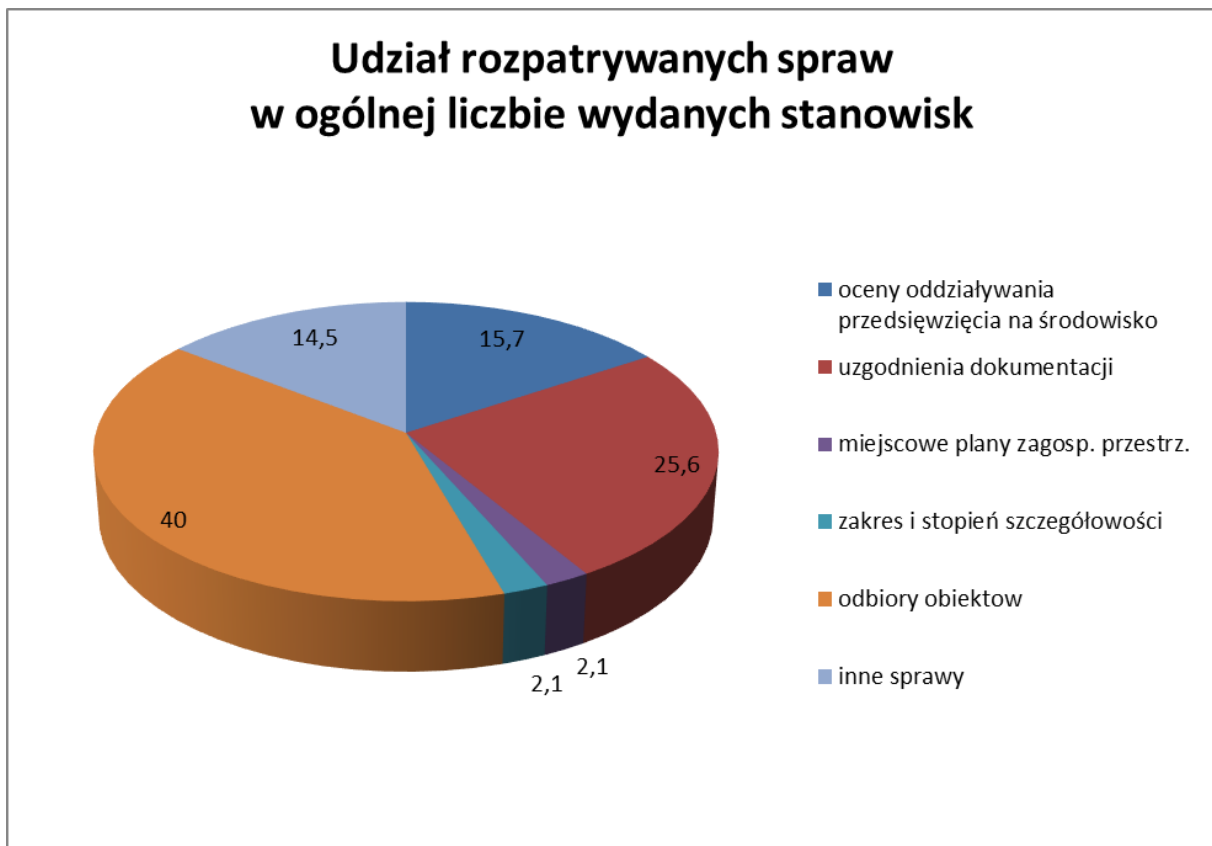
Wnioski

Rola zapobiegawczego nadzoru sanitarnego w Państwowej Inspekcji Sanitarnej, choć różni się od działań innych komórek jest bardzo ważna. Zadania wykonywane w ramach sprawowania zapobiegawczego nadzoru sanitarnego mają charakter profilaktyczny, zmierzający do ochrony zdrowia ludzi przebywających w obszarze i sąsiedztwie planowanych przedsięwzięć. Polegają one na kontroli przestrzegania wymagań higienicznych i zdrowotnych w procesie planowania, projektowania i realizacji różnego rodzaju zamierzeń inwestycyjnych. Uzgadniając planowane przedsięwzięcia, mogące znacząco oddziaływać na środowisko, egzekwowano rozwiązania, zapewniające bezpieczeństwo zdrowotne i właściwe warunki życia ludzi, znajdujących się w ich sąsiedztwie. Ważną rolę w zapewnieniu zdrowia publicznego, odgrywa także prawidłowe projektowanie i wykonanie obiektów budowlanych. Działania Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego, w tym zakresie, obejmowały

uzgadnianie dokumentacji projektowej obiektów budowlanych oraz odbiory obiektów zrealizowanych, poprzez egzekwowanie rozwiązań zapewniających bezpieczeństwo zarówno pracowników jak i ludzi korzystających ze świadczonych usług.

W ramach Nadzoru Zapobiegawczego eliminowano wszelkie nieprawidłowości mogące mieć wpływ oraz stwarzać zagrożenie dla zdrowia lub życia ludzi na różnych etapach inwestycyjnych.

Zasadniczą działalność pionu Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego obrazuje poniższy wykres:

VII. Nadzór nad placówkami nauczania i wychowania dzieci i młodzieży 2021r.

Zadania w zakresie Higieny Dzieci i Młodzieży:

1. Ocena warunków zdrowotnych środowiska fizycznego placówek oświatowo-wychowawczych.
2. Nadzór w zakresie higieny procesów nauczania.
3. Kontrola wymagań w stosunku do sprzętu używanego w szkołach i innych placówkach oświatowo- wychowawczych oraz w ośrodkach wypoczynku i rekreacji.
4. Nadzór sanitarny nad warunkami wypoczynku dzieci i młodzieży.
5. Dokonywanie analiz i ocen z zakresu warunków nauki i wypoczynku.

W 2021 r. nadzorem sanitarnym objęto:

- **100** stałych placówek nauczania i wychowania (do w których uczęszczało 8591 dzieci i młodzieży);
- **12** placówek sezonowych zatwierdzonych przez Kuratoria Oświaty (w których odpoczywało 544).

Na terenie miasta i powiatu starachowickiego w 2021 r. przeprowadzono 56 kontroli w placówkach nauczania i wychowania w zakresie: warunków higieniczno-sanitarnych oraz nadzoru nad higieną procesów nauczania i 12 kontroli w placówkach sezonowych podczas wypoczynku letniego.

1. Placówki funkcjonujące na terenie objętym nadzorem przez PSSE Starachowice

	Rodzaj Placówki	Liczba Placówek	Liczba kontroli	Liczba dzieci
1	Żłobki i klub dziecięce	9	2	28
2	Przedszkola i inne formy wychowania przedszkolnego	29	13	735
3	Szkoły Podstawowe	34	20	5060
4	Liceum(STO), Technikum ZDZ	5	4	1409
5	Zespoły Szkół <i>/szkoła podstawowa +przedszkole/ponadpodstawowe zawodowe</i>	9	9	725/ 1413
6	Placówki Opiekuńczo – Wychowawcze	2	1	13
7	Placówki Pracy Pozaszkolnej	5	4	470
8	Placówki sezonowe	12	12	544
9	Placówki z pobytem całodobowym	5	3	154
Razem w obiektach stałych i sezonowych		110	68	10551

Pracownik pionu HDiM - przeprowadził wspólnie z KPP- **86 kontroli w związku z COVID-19**. Na bieżąco przeprowadzano wywiady epidemiologiczne.

Od stycznia do grudnia 2021r wydano **154** opinii dotyczących zawieszenia zajęć dla poszczególnych klas w szkołach, przedszkolach oraz żłobkach.

Przesłano do WSSE **40** meldunków dotyczących wydanych opinii dla szkół, przedszkoli i żłobków.

2. Prowadzone postępowanie administracyjne.

W roku 2021 skontrolowano **56** placówek, wydano **2** decyzje merytoryczne przedłużające termin wykonania zarządzeń decyzji administracyjnych.

3. Ocena warunków pobytu dzieci i młodzieży w placówkach nauczania i wychowania

3.1 Rozkłady zajęć szkolnych.

W 2021r nie oceniano rozkłady zajęć szkolnych

3.2 Stanowisko pracy ucznia – ergonomia w szkole.

W nadzorowanych szkołach powinno się stosować zasadę dostosowania mebli do wzrostu uczniów zgodnie z zasadami ergonomii. Placówki sukcesywnie wyposażają sale dydaktyczne i sportowe w nowe certyfikowane meble oraz sprzęt sportowy.

W 2021 r. nie dokonano oceny w w/w zakresie.

We wszystkich skontrolowanych szkołach zapewnia się uczniom możliwość pozostawiania części podręczników i przyborów szkolnych.

Na terenie powiatu starachowickiego przeprowadzono „Ocena przygotowania szkół do nowego roku szkolnego” na podstawie przeprowadzonych kontroli w placówkach nauczania.

We wszystkich skontrolowanych placówkach, prowadzono prace naprawczo – konserwatorskie oraz remontowe poszczególnych: klas, sal gimnastycznych, ciągów komunikacyjnych, stołówek oraz kuchni.

3.3 Infrastruktura do prowadzenia zajęć w-f w latach 2020 - 2021

	Rodzaj Placówki						Liczba placówek posiadających zarówno salę gimnastyczną, lub salę zastępczą, jak i boisko		Liczba placówek nieposiadających ani sali gimnastycznej ani zastępczej		Siłownia, basen, hala sportowa		Prowadzenie w-f na holach i korytarzach	
	tylko													
	salę (sale) gimnastyczną		salę (sale) rekreacyjną/zastępczą		boisko (boiska) sportowe									
	2020	2021	2020	2021	2020	2021	2020	2021	2020	2021	2020	2021	2020	2021
Szkoły Podstawowe	0	0	0	0	0	0	20	20	0	0	0	0	0	0
Zespoły Szkół	0	0	0	0	0	0	9	9	0	0	0	0	0	0
Liceum / Technikum	1	1	0	0	0	0	2	2	0	0	0	0	0	0
Ogółem	1	1	0	0	0	0	31	31	0	0	0	0	0	0

Na terenie powiatu funkcjonują 2 boiska „Orlik” - szkoły podstawowe korzystają z nich do prowadzenia zajęć w-f i do zajęć pozalekcyjnych.

W czasie kontroli warunków prowadzonych zajęć w-f oceniane są również sprzęt i urządzenia sportowe. Wszystkie skontrolowane placówki posiadają certyfikaty i atesty sprzętu sportowego.

3.4 Warunki do utrzymania higieny.

Skontrolowane placówki posiadają prawidłowe warunki do utrzymania higieny. W placówkach nauczania i wychowania dzieci i młodzieży prowadzony jest stały monitoring zapewnienia bieżącej ciepłej wody. Wszystkie placówki mają zapewnioną ciepłą bieżącą wodę z sieci lokalnej lub kotłowni gazowych własnych.

We wszystkich skontrolowanych placówkach - opracowano i wdrożono procedury lub regulamin funkcjonowania szkoły podczas epidemii uwzględniając ich specyfikę stosownie do wytycznych. Wszystkie skontrolowane placówki prawidłowo wyposażone w środki dezynfekcyjne i inne środki ochrony, na terenie miasta Starachowice i 4 gmin szkoły zostały zaopatrzone w dyspensery do dezynfekcji rąk zainstalowane przy wejściu, zróżnicowano rozpoczęcie godzin lekcyjnych, prowadzono pomiar temperatury, zapewniono kilka wejść do szkół, podzielono szatnie by nie kumulować w nich zbyt dużą ilość dzieci jednocześnie z nich korzystających, w każdej szkole wydzielone zostało pomieszczenie na izolatorium.

3.5 Temperatura w pomieszczeniach dydaktycznych - nie wykonano pomiarów temperatury.

3.6 Substancje i preparaty chemiczne w szkolnych pracowniach
– nie prowadzono kontroli w tym zakresie.

3.7 Ocena infrastruktury dla oddziałów „0” funkcjonujących w szkołach podstawowych.

Oddziały „0” w roku sprawozdawczym funkcjonują w przedszkolach, Szkołach podstawowych i w zespołach szkół.

Wszystkie mają właściwą infrastrukturę

- sale pobytu dzieci z wydzieloną częścią rekreacyjną i edukacyjną;
- zabawki i pomoce dydaktyczne oraz sprzęt i meble posiadające atesty i certyfikaty.
- sanitariaty: w dobrym stanie higieniczno-sanitarnym, dostosowane do wysokości dzieci, z zapewnioną bieżącą ciepłą wodą, z dostępem do środków higieny (mydło w płynie, ręczniki jednorazowe, papier toaletowy);
- pomieszczenia spełniają wymagania w zakresie prawidłowego oświetlenia oraz wentylacji;
- plac zabaw są przy większości placówek
- po zakończeniu obowiązkowych zajęć edukacji przedszkolnej, dzieci pozostające dłużej pod opieką placówki mogą korzystać z tych pomieszczeń przez cały czas pobytu w szkole, mają zapewnione warunki do spożywania posiłków oraz dostęp do napoju;
- w części placówek brak możliwości zapewnienia *odrębnego korzystania z ciągów komunikacyjnych*, dyrektorzy rozwiązują ten problem organizacyjne (np. rozpoczynanie i kończenie zajęć w różnym czasie).

4. Placówki wypoczynku dzieci i młodzieży.

Przeprowadzono 12 kontroli sanitarnych placówek i organizowanych form wypoczynku letniego. Z przeprowadzonych kontroli wynika, że obiekty zostały właściwie przygotowane i zapewniały uczestnikom bezpieczne i higieniczne warunki wypoczynku. Stan sanitarny nie budził zastrzeżeń.

Ogółem z wypoczynku skorzystało 544 uczestników. Wszystkie formy wypoczynku jakie były prowadzone na terenie powiatu starachowickiego zapewniły uczestnikom pełne wyżywienie.

Półkolonie zorganizowano w 2 Szkołach Podstawowych - wyżywienie w formie cateringowej.

Obozy harcerskie zorganizowane tak jak w latach ubiegłych w Harcerskim Ośrodku Obozowym „Lubianka” - wyżywienie całodzienne z miejscowej kuchni i stołówki oraz turnusy zorganizowane w obiektach całorocznych.

„ Ośrodek Rekolekcyjno-Wypoczynkowy w Kałkowie -Godowie” zapewniono wyżywienie całodzienne z kuchni i stołówki Domu Pielgrzyma.

Podczas nadzoru placówek wypoczynku przekazywano materiały edukacyjne i informacyjne dotyczące bezpieczeństwa w czasie wakacji, zdrowego stylu życia, higieny osobistej, unikania nadmiernej ekspozycji na promieniowanie słoneczne, antytytoniowe, ostrzegające przed używaniem substancji psychoaktywnych, w tym dopalaczy, przed podejmowaniem ryzykownych zachowań, ochrony przed kleszczami - w celu wykorzystania ich podczas zajęć z uczestnikami.

Organizatorzy wypoczynków stosowali zasady ograniczeń wskazanych w rozporządzeniu RM w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów, zakazów w/z z wystąpieniem stanu epidemii oraz do wytycznych w zakresie wypoczynku.

W placówce opracowano i wdrożono procedury oraz regulamin bezpieczeństwa zapobiegającemu szerzeniu się wirusa SARS-CoV-2.

Podczas trwania w/w turnusów nie zgłoszono zachorowań, jak również skarg i interwencji dotyczących wypoczynku dzieci i młodzieży.

We wszystkich skontrolowanych placówkach - opracowano i wdrożono procedury lub regulamin funkcjonowania szkoły podczas epidemii uwzględniając ich specyfikę stosownie do wytycznych. Wszystkie skontrolowane placówki prawidłowo wyposażone w środki dezynfekcyjne i inne środki ochrony, na terenie gminy Starachowice i gminy Brody szkoły zostały zaopatrzone w dyspensery do dezynfekcji rąk zainstalowane przy wejściu, zróżnicowano rozpoczęcie godzin lekcyjnych, pomiar temperatury, zapewniono kilka wejść do szkół, podzielono szatnie by nie kumulować w nich zbyt dużą ilość dzieci jednocześnie z nich korzystających, w każdej szkole wydzielone zostało pomieszczenie na izolatorium.

Podsumowanie.

1. Poprzez prowadzenie bieżącego nadzoru sanitarnego i postępowania administracyjnego uzyskiwana jest poprawa stanu sanitarnego i technicznego nadzorowanych placówek nauczania i wychowania.
2. Wszystkie placówki mają bieżącą wodę zimną i ciepłą, sukcesywnie likwidowane są ogrzewacze przepływowe do ciepłej wody, placówki podłączane są do stałych źródeł ciepłej wody.
3. Poprawiono modernizację istniejących sal lekcyjnych ciągów komunikacyjnych oraz sal gimnastycznych w szkołach podstawowych.
4. W szkołach i przedszkolach sukcesywnie meble starego typu wymieniane są na nowe posiadające certyfikaty i atesty oraz nowy sprzęt komputerowy i urządzenia multimedialne.
5. We wszystkich szkołach zapewniono właściwie urządzone i wyposażone pomieszczenia do prowadzenia zajęć w oddziałach „0”
6. Przy wszystkich szkołach podstawowych urządzono place zabaw właściwie urządzone i wyposażone.
7. Większość istniejących szkolnych gabinetów opieki przedlekarskiej wyposażono w nowe sprzęty oraz meble.

VIII. STAN SANITARNY OBIEKTÓW ŻYWNOŚCI I ŻYWIENIA

Zapewnienie bezpieczeństwa zdrowotnego żywności znajdującej się na rynku to jeden z ważniejszych celów polityki państwa w zakresie zdrowia publicznego. Nadzór nad bezpieczeństwem żywności opiera się na systematycznej kontroli wewnętrznej realizowanej przez przedsiębiorcę, który zgodnie z prawem całkowicie odpowiada za bezpieczeństwo żywności, oraz kontroli zewnętrznej, którą sprawują organy urzędowej kontroli żywności.

Organy PIS są właściwe do kontroli: żywności pochodzenia niezwierzęcego produkowanej i wprowadzanej do obrotu, produktów pochodzenia zwierzęcego znajdujących się w handlu detalicznym, prawidłowości stosowania zasad systemu HACCP w zakładach objętych nadzorem, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością.

Sekcja Higieny Żywności Żywienia i PK prowadzi działania w dziedzinie kontroli żywności, żywienia, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, oraz uczestniczy w działaniach systemów RASFF i RAPEX.

Nadzór realizowany jest według jednolitych procedur urzędowej kontroli żywności oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, uwzględniających przepisy w zakresie wymagań higieniczno-sanitarnych. Elementami nadzoru są: kontrole w obiektach żywnościowo – żywieniowych, pobór próbek do badań laboratoryjnych, prowadzenie postępowań administracyjnych, postępowań mandatowych i postępowań egzekucyjnych.

Kontrole i pobór próbek odbywają się zgodnie z planem rocznym, ustalonym według zaleceń Głównego Inspektora Sanitarnego. Oprócz kontroli planowych przeprowadzane są kontrole tematyczne (akcyjne, np. na polecenie GIS), kontrole interwencyjne (np. w związku z interwencjami konsumentów, działaniami w systemie RASFF), kontrole na wniosek przedsiębiorców (np. w ramach zatwierdzania zakładów żywnościowo – żywieniowych).

W 2021 roku w rejestrze zakładów objętych nadzorem Sekcji Higieny Żywności, Żywienia i Przedmiotów Użytku PSSE w Starachowicach znajdowało się **1219**

obiektów żywnościowo – żywieniowych, obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością:

w tym **242** obiekty produkcji żywności (w tym **194** obiektów produkcji pierwotnej), **722** obiekty obrotu żywnością, **227** obiektów żywienia zbiorowego (w tym 16 restauracji), **90** zakładów żywienia zamkniętego, **1** obiekt produkcji materiałów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, **27** obiektów obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością.

Ogółem **skontrolowano 314 obiektów** żywnościowo – żywieniowych co stanowi **25,8 %** nadzorowanych, przeprowadzając w nich **410 kontroli** stanu sanitarnego. Procent wykonania kontroli w grupach obiektów przedstawiono w Tabeli I.

Tabela I. *Procent skontrolowanych zakładów w grupach obiektów w 2021r.*

Grupa obiektów	Procent skontrolowanych obiektów w stosunku do ilości obiektów w rejestrze
Obiekty produkcji żywności (automaty do lodów, ciastkarnie, piekarnie, przetwórnice owocowo – warzywne, wytwórnia oleju, wytwórnia wyrobów cukierniczych, wytwórnia substancji dodatkowych, rozlewnia oleju, produkcja pierwotna)	17,8 %
Obiekty obrotu żywnością (supermarkety, sklepy spożywcze, hurtownie, kioski, obiekty ruchome, tymczasowe)	23,8 %
Obiekty gastronomiczne (restauracje, fast-food, pijalnie piwa, ruchome punkty gastronomiczne)	41,4 %
Zakłady żywienia zamkniętego (bloki żywienia w szpitalach, placówkach oświatowych i wychowawczych, domach pomocy społecznej)	47,8 %

W wyniku stwierdzonych nieprawidłowości w **90 przypadkach wszczęto postępowanie administracyjne** zakończone decyzją administracyjną, w tym wydano **27 decyzji usterkowych** (polecających usunięcie uchybień stanu sanitarnego).

W trakcie przeprowadzanych kontroli nałożono **16 mandatów karnych na sumę 2550 zł**. Najczęstszymi przyczynami karania mandatowego były: nieprzestrzeganie w zakładach wymagań sanitarno – higienicznych w tym w zakresie przestrzegania zasad dobrej praktyki higienicznej i procedur opartych na zasadach systemu HACCP, wprowadzanie do obrotu produktów spożywczych przeterminowanych, nieoznakowanych, brak aktualnych zaświadczeń lekarskich do celów sanitarno - epidemiologicznych.

W 1 przypadku skierowano do Świętokrzyskiego Wojewódzkiego Państwowego Inspektora Sanitarnego wnioski o nałożenie kary pieniężnej. W toku postępowania egzekucyjnego nałożono **8 grzywien** w celu przymuszenia na sumę **7 400 zł**, z czego umorzono 1 na kwotę 300 zł.

W trakcie kontroli kompleksowych przeprowadza się ogólną ocenę stanu sanitarnego obiektów. Kontrola obejmuje – stan techniczny obiektu, zaopatrzenie zakładu w wodę, stan higieny personelu, higienę produkcji (w tym stan czystości, obecność szkodników, ciągłość łańcucha chłodniczego środków spożywczych łatwopsujących się), dystrybucję żywności, dokumentację zakładu (w tym prowadzenie zapisów dotyczących dobrej praktyki higienicznej i produkcyjnej, wdrażanie zasad systemu HACCP). Najczęściej stwierdzanymi podczas kontroli kompleksowych w zakładach uchybieniami były: zły stan techniczny pomieszczeń – ścian, sufitów, okien, drzwi oraz brak przestrzegania procedur opartych na zasadach systemu HACCP. W trakcie przeprowadzanych kontroli dokonuje się sprawdzenia zachowania łańcucha chłodniczego przechowywania artykułów spożywczych łatwopsujących się. Pomimo stwierdzanych przypadków nieprzestrzegania kontroli wewnętrznej w tym zakresie (w ramach GHP - brak zapisów z kontroli wewnętrznej), monitoring (wykonane 522 pomiary w 186 zakładach) przeprowadzony przez przedstawicieli PIS, pozwolił ocenić warunki termiczne przechowywania żywności w zakładach na terenie powiatu jako prawidłowe.

W zakładach produkcyjnych i żywienia otwartego prowadzono monitoring jakości zdrowotnej tłuszczów używanych do smażenia – dokonano 12 pomiarów testerem – nie stwierdzając nieprawidłowości.

W przypadku stwierdzenia w trakcie kontroli artykułów spożywczych lub materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością - o niewłaściwej jakości zdrowotnej, są one wycofywane z produkcji lub obrotu. W 2021 roku ogółem wycofano **131,61 kg i 186 sztuk środków spożywczych o łącznej wartości 2 977,91 zł.**

W ramach nadzoru nad produkcją pierwotną żywności niezwierzęcego pochodzenia, przeprowadzono kontrole w 8 gospodarstwach rolnych. Nieprawidłowości nie stwierdzano. PPIS w Starachowicach nadzoruje w większości małe, rodzinne gospodarstwa rolne. Z przeprowadzanych kontroli oraz informacji uzyskiwanych podczas rejestracji wynika, że głównymi odbiorcami produktów są skupy płodów rolnych.

W ciągu 2021r. wpłynęło do Sekcji HŻŻ i PK **18** (w większości anonimowych) **interwencji**. Dotyczyły one przede wszystkim: niewłaściwej jakości artykułów spożywczych wprowadzanych do obrotu, sprzedaży artykułów zepsutych, nieświeżych, zanieczyszczonych, niezachowania higieny przez personel, nieprzestrzegania segregacji przy sprzedaży środków spożywczych, braku właściwej odzieży ochronnej, braku higieny rąk, braku właściwej wentylacji, zniszczonego sprzętu używanego przy sprzedaży, niewłaściwego oznakowania środków spożywczych.

Ogółem w związku z interwencjami konsumentów przeprowadzono 19 kontroli, nałożono 3 mandaty karne na sumę 400 zł, w 4 przypadkach wszczęto postępowanie administracyjne, w 3 przypadkach wydano decyzje administracyjne usterkowe.

W ramach interwencji pobrano do badania 6 próbek środków spożywczych, które zakwestionowano ze względu na niewłaściwe oznakowanie.

W 2021 roku przeprowadzono **5 ocen teoretycznych jadłospisów dekadowych** - w domu opieki społecznej, w stołówce szkolnej i w stołówce przedszkolnej, w stołówce w zakładzie wychowawczym, w zakładzie usług cateringowych produkującym posiłki dla szpitala. W jednym przypadku stwierdzono nieprawidłowość, którą polecono usunąć.

Uczestniczono w działaniach związanych z **34 powiadomieniami w ramach systemu RASFF** (The Rapid Alert System for Food and Feed) czyli systemu ostrzegania o niebezpiecznej żywności i paszach. Powiadomienia dotyczyły:

- zanieczyszczenia produktów pochodzących z różnych krajów, niedozwolonym w żywności tlenkiem etylenu;
- obecności niezadeklarowanej substancji – syldenafilu w suplemencie diety pochodzącym z Wielkiej Brytanii;
- przekroczenia najwyższego dopuszczalnego poziomu pozostałości pestycydów w grejfrutach pochodzących z Turcji;
- stwierdzenia obecności bakterii *Salmonella Enteritidis* w mięsie drobiowym pochodzącym z Polski;
- wykrycia obecności bakterii *Listeria monocytogenes* w wędlinach pochodzących z Polski;
- stwierdzenia migracji pierwszorzędowych amin aromatycznych nylonowej łyżce do spaghetti, dystrybuowanej w Polsce;
- stwierdzenia przekroczenia najwyższego dopuszczalnego poziomu mikotoksyn w makaronie pochodzącym z Polski;
- w sprawie stwierdzenia obecności antybiotyków mięsie wieprzowym pochodzącym z Polski;
- wykrycia obecności bakterii *Salmonella* w sezamie łuskany pochodzącym z Somalii;
- wykrycia 2 – chloroetanolu w węglanie wapnia użytym do produkcji suplementów diety w Polsce;
- przekroczenia najwyższego dopuszczalnego poziomu zawartości mikotoksyn w orzechach pistacjowych pochodzących z Iranu;
- stwierdzenia migracji pierwszorzędowych amin aromatycznych z nylonowej łyżki pochodzącej z Chin;
- przekroczenia najwyższego dopuszczalnego poziomu mikotoksyn w rodzynkach pakowanych w Polsce;
- braku informacji dla konsumentów o substancji alergennej oraz stwierdzenia przekroczenia najwyższego dopuszczalnego poziomu dwutlenku siarki SO₂ w kapuście kiszanej pochodzącej z Polski;

- przekroczenia najwyższego dopuszczalnego poziomu glikolu propylenowego E1520 w napojach gazowanych produkowanych w Polsce;
- stwierdzenia estrów 3-MCPD we fryturze gastronomicznej pochodzącej z Niemiec;
- przekroczenia najwyższego dopuszczalnego poziomu pestycydów w kaszy jaglanej pochodzącej z Polski;
- wykrycia niezadeklarowanej substancji alergennej – dwutlenku siarki i siarczynów w rodzynekach pochodzących z Chile;
- stwierdzenia przekroczenia najwyższego dopuszczalnego poziomu pestycydów w kapuście czerwonej pochodzącej z Polski;
- przekroczenia najwyższego dopuszczalnego poziomu pestycydów w kaszy gryczanej pochodzącej z Polski;
- stwierdzenia tworzyw sztucznych w kubku i zestawie naczyń z włókna bambusowego dystrybuowanych w Polsce;
- stwierdzenia przekroczenia najwyższego dopuszczalnego poziomu mikotoksyn w soku jabłkowym pochodzącym z Polski.

W związku z **krajowym planem poboru próbek** oraz potrzebami pojawiającymi się w trakcie bieżącego nadzoru sanitarnego, pobrano z produkcji i obrotu do badania ogółem **178 próbek**. Próbkę badano w zakresie parametrów mikrobiologicznych lub chemicznych (w kierunku zawartości metali ciężkich, pestycydów, mikotoksyn, substancji dodatkowych, azotanów i azotynów, WWA, GMO, napromieniania). Zakwestionowano 8 próbek:

- 5 próbek wyrobów garmażeryjnych - ze względu na niewłaściwe oznakowanie, wszczęto postępowanie administracyjne, oznakowanie zostało poprawione przez producenta,
- 2 próbki oleju roślinnego – ze względu na niewłaściwe oznakowanie – przesłano informację wraz z kopiami wyniku badania próbek do wykorzystania zgodnie z kompetencjami do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego nadzorującego producenta produktu;

- 1 próbkę mięsa z indyka – ze względu na obecność bakterii *Campylobacter coli* - informację wraz z kopiami wyniku badania próbki przesłano do wykorzystania zgodnie z kompetencjami do Powiatowego Lekarza Weterynarii nadzorującego producenta.

W ramach **kontroli granicznej** przeprowadzono 5 kontroli w zakładzie eksportera, wydano 5 świadectw jakości zdrowotnej środków spożywczych przeznaczonych na eksport.

Podsumowanie:

Na podstawie kontroli przeprowadzonych w 2021 roku stan sanitarno - technicznych obiektów żywnościowo – żywieniowych ocenia się jako właściwy.

Większość zakładów wdrożyła systemy kontroli wewnętrznej – GHP/GMP/HACCP. Przedsiębiorcy systematycznie podnoszą standardy swoich zakładów poprzez przeprowadzanie modernizacji, wymianę sprzętu, urządzeń, szkolenia pracowników.

IX. PROMOCJA ZDROWIA I OŚWIATA ZDROWOTNA

W 2021 roku główne kierunki działań w zakresie promocji zdrowia i oświaty zdrowotnej wynikały z zadań Państwowej Inspekcji Sanitarnej w zakresie profilaktyki i promocji zdrowia oraz sytuacji epidemiologicznej i potrzeb zdrowotnych ludności. Działalność Pionu Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej dotyczyła:

- kontynuacji i wdrażania programów edukacyjnych o zasięgu ogólnopolskim i wojewódzkim,
- wspierania realizatorów programów edukacyjnych i przedsięwzięć prozdrowotnych poprzez organizowanie szkoleń i porad, udostępnianie materiałów, udzielanie pomocy merytorycznej i metodycznej, publikacje w środkach masowego przekazu,
- koordynowania programów i przedsięwzięć oświatowo-zdrowotnych poprzez inicjowanie działań, nadzorowanie, monitorowanie i ocenę ich realizacji. Działania skierowane były do dzieci i młodzieży szkolnej, kadry pedagogicznej, rodziców dzieci w wieku przedszkolnym i szkolnym, pracowników zakładów opieki zdrowotnej, pracowników zakładów pracy oraz społeczności lokalnej.

W roku 2021 w znacznym stopniu nacisk położony został na działania dotyczące sytuacji epidemiologicznej związanej z wystąpieniem pandemii COVID 19, których celem była profilaktyka i zapewnienie osobom bezpieczeństwa sanitarnego oraz wskazywanie zasad funkcjonowania, zachowania reżimu sanitarnego. W związku z trwającym stanem pandemii na terenie całego kraju działania promocyjno – oświatowe skupione były w obszarze postępowania p/epidemicznego zakażeń spowodowanych koronawirusem i rozprzestrzenia się choroby Covid-19.

W miarę możliwości, pomimo dużych trudności spowodowanych nauczaniem zdalnym i ograniczonym bezpośrednim kontaktem z uczniami czy rodzicami realizowano następujące programy edukacyjne:

1. Nie pal przy mnie proszę – program edukacji antytytoniowej dla uczniów klas I-III szkół podstawowych. Celem programu było zmniejszenie narażenia dzieci na bierne palenie, uporządkowanie i poszerzenie informacji na temat zdrowia oraz wykształcenie u dzieci umiejętności radzenia sobie w sytuacjach, gdy inni ludzie przy nich palą. Program został zrealizowany w 15 szkołach – edukacją objęto 721 uczniów oraz 270 rodziców.

2. Czyste powietrze wokół nas - program jest dostosowany do dzieci w wieku 5-6 lat. Realizowany jest przez nauczycieli, wychowawców przedszkolnych oraz przez przedstawicieli środowiska przedszkolnego i szkolnego. Głównym celem programu było zwiększenie wiedzy rodziców w zakresie ochrony dzieci przed narażeniem na działanie dymu tytoniowego oraz kształtowanie świadomych, asertywnych postaw wśród dzieci dotyczących ochrony własnego zdrowia, w przypadku bezpośredniego kontaktu z osobami palącymi. Do programu przystąpiło 15 placówek – 2 przedszkola oraz 13 oddziałów przedszkolnych. Edukacja objęto 376 dzieci oraz 128 rodziców.
3. Znajdź właściwe rozwiązanie - program profilaktyki palenia tytoniu „Znajdź właściwe rozwiązanie” adresowany jest do uczniów starszych klas szkół podstawowych. Zrealizowany został w 13 szkołach, uczestniczyło 990 uczniów, 317 rodziców. Dzięki przekazanej treści uczniowie zdobyli wiedzę nt. negatywnych skutków palenia tytoniu, przebiegu uzależnienia od nikotyny oraz psychospołecznych czynników ryzyka inicjacji palenia tytoniu.
4. Bieg po zdrowie – ogólnopolski program opracowany z inicjatywy Głównego Inspektora Sanitarnego pod patronatami honorowymi Ministra Zdrowia, Ministra Edukacji Narodowej oraz Rzecznika Praw Dziecka. Głównym celem programu jest

zwiększenie wiedzy i umiejętności uczniów na temat zdrowia w kontekście szkodliwości palenia papierosów. Skierowany do uczniów klas IV szkół podstawowych oraz ich rodziców, został zrealizowany w 11 szkołach dla 241 uczniów oraz 103 rodziców.

Pomimo trwającej pandemii i utrudnień część treści została zrealizowana online, uczniowie chętnie uczestniczyli w proponowanych zajęciach, wykonywali powierzone zadania zapewne zwiększyli wiedzę w zakresie odpowiedzialności za własne zdrowie oraz kształtowanie postaw asertywnych związanych z unikaniem czynnego i biernego palenia tytoniu.

5. Skąd się biorą produkty ekologiczne

- ogólnopolski program edukacyjny skierowany do przedszkoli opracowany wspólnie z Ministerstwem Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Celem programu było zwiększanie świadomości i wiedzy na temat rolnictwa ekologicznego oraz budowanie właściwych nawyków żywieniowych od najmłodszych lat. Do realizacji przystąpiło 10 placówek, edukacją objęto 454 dzieci, 206 rodziców. Każde dziecko otrzymało publikację

„Skąd się biorą produkty ekologiczne”, która była bardzo pomocna przy realizacji zadań programowych i która cieszyła się wśród dzieci ogromnym zainteresowaniem.

Realizację programów edukacyjnych zaproponowano również szkołom średnim:

1. Wybierz życie pierwszy krok – program edukacyjny z zakresu profilaktyki zakażeń HPV i raka szyjki macicy, który to oparty jest na założeniu stworzenia świadomości zagrożenia rakiem szyjki macicy i innych chorób wywoływanych zakażeniem wirusem brodawczaka ludzkiego (HPV) u młodych ludzi. Do realizacji przystąpiło 6 szkół średnich, 260 uczniów, 93 rodziców.
2. Ars, czyli jak dbać o miłość? – program nowoczesnej edukacji dla młodzieży z zakresu profilaktyki uzależnień. Celem programu było ograniczenie niekorzystnych następstw zdrowotnych, prokreacyjnych i społecznych związanych z używaniem i nadużywaniem substancji psychoaktywnych przez młodych ludzi wchodzących w dorosłe życie.

Realizowany w 2 szkołach średnich, uczestniczyło 46 uczniów z klasy II i III.

3. Znamie! Znam Je? – program dla młodzieży dotyczący profilaktyki czerniaka. Zrealizowany w 6 szkołach średnich, edukacją objęto 1634 uczniów w 42 klasach. Po zrealizowaniu programu koordynatorzy szkolni przeprowadzili ankietę ewaluacyjną którą wypełniło 492 uczniów. Dla wszystkich ankietowanych temat był ważny i ciekawy, ocenili, że wiedzą jak chronić się przed czerniakiem skóry, że obejrzą swoją skórę po powrocie do domu, zachęcą do tego innych, że będą stosować zasady ochrony przed czerniakiem oraz wiedzą, że solarium to główny czynnik wywołujący raka.

4. Podstępne WZW - celem programu edukacyjnego „Podstępne WZW” było upowszechnienie wiedzy na temat wirusowego zapalenia

wątroby typu A, B i C poprzez przekazanie wiedzy na temat ryzyka zakażenia HAV, HBV i HCV, uświadomienie zagrożeń i zasad profilaktyki w tym zakresie, pobudzenie do refleksji nad odpowiedzialnością w zakresie własnych zachowań zdrowotnych. Do udziału w programie przystąpiło 6 szkół średnich, edukacją objęto 678 uczniów z 43 klas szkół średnich.

Podczas wypoczynku letniego skierowano do uczestników Akcji Lato szereg działań związanych z bezpieczeństwem zdrowotnym, szeroko pojęta profilaktyką oraz bezpiecznym stylem życia z naciskiem na działania dotyczące sytuacji

epidemiologicznej związanej z wystąpieniem pandemii COVID 19. Zorganizowano pogadanki, narady organizacyjne, imprezy, eventy profilaktyczne, oraz dystrybuowano materiały edukacyjne. Edukacją objęto 1273 osoby, przekazano 3295 ulotek, plakatów, broszur i innych publikacji np. :

- ulotka #Szczepimy się bo chcemy normalności;
- ulotka #Szczepimy się bo chcemy być razem ;
- ulotka #Szczepimy się bo chcemy imprez i koncertów;
- ulotka #Szczepimy się – Dlaczego warto się zaszczepić się przeciwko COVID 19?
- broszura „Zdrowe i bezpieczne wakacje” ;
- ulotka „Jak skutecznie myć ręce” (instrukcja mycia rąk)
- ulotka „Uwaga kleszcze”;
- ulotka „Kleszcze jak się przed nimi chronić”;
- broszura „Poznaj grzyby unikniesz zatrucia” ;
- kolorowanka edukacyjna „Myję ręce, bo wiem więcej”).

Wszystkie przeprowadzone spotkania miały charakter pogadarek edukacyjnych i miały na celu uświadomienie potrzeby dbania o własne zdrowie i przestrzegania zasad zdrowego stylu życia. Najwięcej uwagi poświęcono zagadnieniom dotyczącym profilaktyki COVID 19 oraz zasadom których należy przestrzegać podczas pandemii, szczególnie omawiano instrukcje mycia rąk przypominając o higienicznym zachowaniu podczas pandemii tj. higienicznym kichaniu i kasłaniu.

Podkreślano rolę szczepień ochronnych oraz promowano Akcję #Szczepimy Się. Przypomniano również miejsca gdzie obowiązuje nakaz przebywanie w maseczce.

- Najmłodszym uczestnikom spotkań wiedzę przekazywano w formie z krótkich pogadarek quizów, bajek i zabaw edukacyjnych. Najwięcej uwagi poświęcono na profilaktykę tzw. chorób „brudnych rąk”. Dzieci dowiedziały się, że mycie rąk pozwala ustrzec się przed wieloma chorobami. Pokazano i dokładnie opowiedziano jak należy umyć ręce, oraz uświadomiono jak bardzo jest to istotne w czasie pandemii.

- Seniorom i osobom dorosłym przekazywano dodatkowo informacje dotyczące bezpiecznego grzybobrania niebezpieczeństwa, jakie niosą kleszcze i jak się przed nimi chronić. Osoby obecne na spotkaniach dowiedziały się, jakie choroby są przenoszone przez

kleszcze na człowieka oraz zdobyły wiedzę na temat bytowania i odżywiania się kleszczy. Przypomniano ABC zbieracza grzybów, objawy zatruc pokarmowych grzybami, pierwszą pomoc i leczenie. Przypominano zasady zachowania podczas upałów, przestrzegano przed nadmierną ekspozycją na promieniowanie UV, oraz omówiono choroby „brudnych rąk”. Najwięcej uwagi poświęcono profilaktyce i zasadom których należy przestrzegać podczas pandemii COVID 19. Zachęcano również do szczepień uodporniających na COVID 19. Na 2 spotkaniach seniorom przedstawiono materiały przygotowane i dostępne na stronie

<https://www.gov.pl/web/szczepimysie>.

Były to: spoty informacyjne, infografiki, plakaty, ulotki, animacje informacyjne. Przypomniano o konieczności mycia i dezynfekcji rąk oraz miejsca gdzie obowiązuje przebywanie w maseczce.

- Na spotkaniach z harcerzami i kadrą wypoczywającymi w Harcerskim Ośrodku Obozowym Lubianka w Starachowicach oprócz tematyki dot. COVID 19 przedstawiono informacje dotyczące profilaktyki uzależnień, zagrożeń wynikających z zażywania narkotyków, dopalaczy, palenia papierosów i e-papierosów.

- Podczas festynów/eventów które odbyły się w Amfiteatrze Parku Miejskiego w Starachowicach na rozpoczęcie i zakończenie wakacji zebranych informowano o zagadnieniach związanych z profilaktyką COVID 19 oraz zasadach których należy przestrzegać podczas pandemii, szczególnie omawiano instrukcje mycia rąk przypominając o higienicznym zachowaniu podczas pandemii oraz 10 zasad dla ucznia aby powrót do szkoły był bezpieczny. Przedstawiono rolę szczepień ochronnych w walce

z pandemią, zachęcano do szczepień, a do rodziców skierowano apel dotyczący szczepienie dzieci. Promowano Akcję #Szczepimy Się. Dla dzieci przeprowadzono konkursy, zabawy edukacyjne, oraz quizy. Dla osób dorosłych obecnych na festynie zorganizowano konkurs z użyciem alkohogoli.

Mimo trwającej pandemii i trudności związanych z realizacją zadań prowadzono również działania wynikające z :

1. Realizacji zadań Programu Ograniczania Zdrowotnych Następstw Palenia Tytoniu w Polsce

2. Inicjowania i prowadzenia działań oświatowo-zdrowotnych w zakresie: propagowania zdrowego stylu życia, zapobiegania chorobom zakaźnym, zapobiegania nałogom, profilaktyki nowotworowej.

3. Realizacji zadań zalecanych przez Światową Organizację Zdrowia, Komisję Europejską, a także działań wynikających z sytuacji epidemiologicznej oraz bieżących potrzeb społeczności lokalnej.

4. Realizacji zadań w zakresie kształtowania postaw i zachowań zdrowotnych dotyczących prawidłowego żywienia i promocji aktywności fizycznej w oparciu o założenia programu edukacyjnego „Trzymaj Formę” w szkołach podstawowych.
5. Realizacji działań wynikających z założeń „Krajowego Programu Zwalczenia AIDS i Zapobiegania Zakażeniom HIV.
6. Integracji działań w zakresie profilaktyki chorób i promocji zdrowia we współpracy z władzami samorządowymi, organizacjami pozarządowymi i mediami.
7. Dystrybucji materiałów i pomocy edukacyjnych

X. Oddział Laboratoryjny

Oddział Laboratoryjny PSSE w Starachowicach wykonuje badania w szerokim zakresie dysponując wykwalifikowaną kadrą, odpowiednio przygotowaną infrastrukturą, w tym nowoczesną aparaturą.

W skład Oddziału Laboratoryjnego wchodzi:

- Sekcja Badań Higieny Środowiska,
- Sekcja Badań i Pomiarów Środowiska Pracy,
- Sekcja Mikrobiologii, Parazytologii i DDD.

W laboratorium wdrożono do stosowania udokumentowane metodyki badawcze. Poziom merytoryczny badań laboratoryjnych w pełni odpowiada standardom obowiązującym w Unii

Europejskiej.

System zarządzania zgodny z najnowszą normą PN-EN ISO/IEC 17025 został wdrożony i obowiązuje od 2005r. Potwierdzeniem wdrożonego systemu i kompetencji do wykonywania deklarowanych badań jest certyfikat akredytacji nr AB 634 wydany przez Polskie Centrum Akredytacji w Warszawie. Oddział Laboratoryjny w celu utrzymania wysokiej jakości usług potwierdzonych akredytacją podlega regularnym, corocznym ocenom dokonywanym przez jednostkę akredytującą. Potwierdzeniem kompetencji jest także cykliczny udział i uzyskiwanie zadowalających wyników w rekomendowanych badaniach biegłości / porównaniach międzylaboratoryjnych.

Personel Oddziału Laboratoryjnego stale doskonali swoje umiejętności poprzez udział w licznych szkoleniach zewnętrznych.

W ramach doskonalenia, a także celu dostosowania panelu badań do potrzeb klientów laboratorium sukcesywnie powiększa i aktualizuje zakres świadczonych usług i w ślad za tym akredytowanych metod.

W Oddziale Laboratoryjnym PSSE w Starachowicach wykonywane są badania próbek pobranych z terenu działania PSSE Starachowice i PSSE Ostrowiec Św., a w przypadku zleceń zewnętrznych również z innych terenu powiatów w województwie świętokrzyskim.

Sekcja Badań Higieny Środowiska

wykonuje badania fizyko-chemiczne i mikrobiologiczne wody do spożycia przez ludzi, wód z kąpielisk, wód na pływalniach oraz wody ciepłej z kranu w kierunku bakterii z rodzaju *Legionella*.

Ilość wykonanych badań przez Sekcję Badań Higieny Środowiska w ramach nadzoru sanitarnego oraz zleconych przez indywidualnych klientów w roku 2021 przedstawia poniższa tabela

Wykonywane badania	Ilość badań / oznaczeń w 2021 roku
- woda do spożycia	573 / 2644
- woda na pływalniach	442 / 1056
- woda z kąpielisk	6 / 12
- woda ciepła w kierunku bakterii <i>Legionella</i>	105 / 105
- ogółem	1126 / 3817

Sekcja Badań i Pomiarów Środowiska Pracy wykonuje badania i pomiary w zakresie środowiska pracy:

- pomiary zawartości pyłu: frakcji wdychalnej i respirabilnej na stanowiskach pracy;
- pomiary stężenia tlenku węgla na stanowiskach pracy;
- pomiary hałasu na stanowiskach pracy oraz hałasu komunalnego w budynkach mieszkalnych i użyteczności publicznej;
- pomiary natężenia oświetlenia elektrycznego oraz oświetlenia ewakuacyjnego;
- pomiary drgań ogólnych i miejscowych na stanowiskach pracy;
- pobieranie próbek substancji nieorganicznych – frakcja respirabilna.

Ilość oznaczeń wykonanych przez Sekcję Badań i Pomiarów Środowiska Pracy w ramach nadzoru sanitarnego i w ramach zleceń indywidualnych klientów w roku 2021 przedstawia poniższa tabela.

Wykonywane badania	Ilość badań/ oznaczeń w 2021 roku
Pyły	102 / 102
Hałas	360 / 1611
Drgania	173 / 650
Oświetlenie	6 / 6
Tlenek węgla	15 / 15
Ogółem	656 / 2384

Sekcja Mikrobiologii, Parazytologii i DDD wykonuje badania:

- profilaktyczne u pracowników branżowych w kierunku wykrywania zakażeń pałeczkami duru brzuszego, durów rzekomych A, B, C, innymi pałeczkami z rodziny Salmonella i Shigella, które wywołują stany chorobowe wykluczające wykonywanie prac, w których istnieje możliwość przeniesienia zakażenia na inne osoby;
- bakteriologiczne schorzeń jelitowych

wykrywające czynniki etiologiczne chorób zakaźnych;

- identyfikację biochemiczną i serologiczną szczepów Salmonella, Shigella;
- wykrywanie i identyfikację biochemiczną bakterii z rodzaju Campylobacter;
- bakteriologiczne monitorujące skuteczność procesów sterylizacji w autoklawach parowych i wyjaławiaczach na suche gorące powietrze.

Ilość wykonanych badań przez Sekcję Mikrobiologii, Parazytologii i DDD w ramach nadzoru sanitarnego i zleceń klientów indywidualnych w roku 2021 przedstawia poniższa tabela.

Wykonywane badania	Ilość badań / oznaczeń 2021
- profilaktyczne u pracowników branżowych w kierunku Salmonella, Shigella	3920 / 7840
- ozdrowieńców, nosicieli, osób ze styczności w kierunku Salmonella, Shigella,	95 / 190
- ozdrowieńców, nosicieli, osób ze styczności w kierunku Campylobacter	2 / 4
- uczniów na nosicielstwo pałeczek Salmonella i Shigella	587 / 1174
- cykle sterylizacyjne	687 / 1374
Ogółem	5291 / 10582

XI. PODSUMOWANIE

Zadaniem Państwowej Inspekcji Sanitarnej jest jak najszybsze identyfikowanie niepożądanych zjawisk wpływających na zdrowie człowieka. Wszelkiego rodzaju analizy i oceny są istotnym źródłem informacji do podejmowania działań w zakresie bezpieczeństwa zdrowotnego obywateli. Prowadzenie systematycznych badań oraz dokonywanie okresowych ocen stanu sanitarnego umożliwia monitorowanie sytuacji epidemiologicznej i sanitarnej oraz podejmowanie niezbędnych działań interwencyjnych.

Przedstawiony „Stan sanitarny Powiatu Starachowickiego za rok 2021” został opracowany na podstawie informacji materiałów poszczególnych komórek organizacyjnych.

Zdrowie człowieka zależy od wielu wzajemnie powiązanych czynników, wśród których wyróżnia się styl życia, środowisko naturalne i stworzone przez człowieka oraz społeczne życie, pracy, nauki, a także działania placówek leczniczych.

Głównym celem działalności było promowanie zdrowego stylu życia, sprawowanie nadzoru nad bezpieczeństwem żywności i żywienia oraz bezpieczeństwem zdrowotnym wody, zapobieganie powstawaniu chorób, w tym chorób zakaźnych i zawodowych poprzez sprawowanie zapobiegawczego i bieżącego nadzoru sanitarnego zakresu zdrowia publicznego oraz prowadzenie działalności przeciwepidemicznej.

Powiatowa Stacja Sanitarno - Epidemiologiczna w 2021 roku podobnie jak w latach ubiegłych realizowała działania zgodnie z planem zasadniczych przedsięwzięć, obejmującym główne kierunki działania, zasadnicze zamierzenia oraz harmonogram nadzoru nad obiektami, przeprowadzanie szeregu kontroli ponadplanowych, na podstawie otrzymywanych wytycznych od Głównego Inspektora Sanitarnego, powiadomień, interwencji.

Rok 2021 został jednak tak jak w roku ubiegłym zdominowany przez pandemię spowodowaną koronawirusem SARS-CoV-2.

Pracownicy wszystkich sekcji podejmowali działania związane z zapobieganiem rozprzestrzeniania się koronawirusa:

- udzielano porad i/lub informacji z zakresu zagadnień przeciwepidemicznych;
- przeprowadzano rozmowy telefoniczne z osobami powracającymi z zagranicy o poddaniu kwarantannie domowej lub objęciu nadzorem epidemiologicznym;
- przeprowadzano wywiady epidemiologiczne z osobami z dodatnim wynikiem COVID 19 i osobami z otoczenia które kierowano na kwarantannę pouczano o sposobie postępowania, o zachowaniu podstawowych zasad higieny, o kontroli stanu zdrowia podczas izolacji i kwarantanny;
- na stronie internetowej PSSE zamieszczano materiały edukacyjne dotyczące COVID-19;
- prowadzono kontrole sanitarne w placówkach oświatowo wychowawczych w kontekście zapewnienia: warunków, które umożliwiają dzieciom i młodzieży prawidłową higienę poprzez dostęp do bieżącej wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, mydła w płynie oraz jednorazowych ręczników papierowych, bieżącej czystości pomieszczeń higieniczno- sanitarnych, w tym urządzeń sanitarnych oraz odpowiedniej ilości papieru toaletowego;
- wywiady chorób po opracowaniu na bieżąco zostały wprowadzane do Systemu

Formularzowego EPIBAZA bądź do Systemu Rejestr Wywiadów Epidemiologicznych.

Przeprowadzono 475 kontroli tzw. Covidowych które miały na celu działania prewencyjne dotyczące przestrzegania przepisów przeciwepidemicznych związanych z COVID-19, obowiązujących zasad uregulowanych w przepisach prawnych.

Ze względu na dużą liczbę zakładów produkcyjnych działających na terenie działania PSSE Starachowice z dużą liczbą pracowników odnotowano 6 ognisk zachorowań na COVID-19. Wystąpiło 12 ognisk w szkołach z terenu powiatu. (Chorowali zarówno uczniowie jak i nauczyciele)

W związku z powyżej wymienionymi zachorowaniami przeprowadzono dużą liczbę rozmów z przedstawicielami zakładów, z osobami odpowiedzialnymi za poszczególne działy, komórki organizacyjne, z pracownikami placówek szkolno- wychowawczych.

W przedstawionym opracowaniu o stanie sanitarnym powiatu ukazane są w mniejszym zakresie niż w ubiegłych latach informacje o warunkach środowiska, warunkach zdrowotnych żywności, żywienia i przedmiotów użytku, warunkach środowiska pracy w zakładach pracy, higienie procesów nauczania i wychowania, higienie wypoczynku i rekreacji, warunkach higieniczno – sanitarnych obiektów użyteczności publicznej, prowadzonym postępowaniu administracyjnym ze względu na mniejszą liczbę przeprowadzonych kontroli obiektów.

Pandemia SARS Co-V2 nie wpłynęła na działania zapobiegawczego nadzoru sanitarnego które mają charakter profilaktyczny, zmierzający do ochrony zdrowia ludzi przebywających w obszarze i sąsiedztwie planowanych przedsięwzięć. Polegają one na kontroli przestrzegania wymagań higienicznych i zdrowotnych w procesie planowania, projektowania i realizacji różnego rodzaju zamierzeń inwestycyjnych. Uzgadniając planowane przedsięwzięcia, mogące znacząco oddziaływać na środowisko, egzekwowano rozwiązania, zapewniające bezpieczeństwo zdrowotne i właściwe warunki życia ludzi, znajdujących się w ich sąsiedztwie. Ważną rolę w zapewnieniu zdrowia publicznego, odgrywa także prawidłowe projektowanie i wykonanie obiektów budowlanych. Działania Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Starachowicach w tym zakresie, obejmowały uzgadnianie dokumentacji projektowej obiektów budowlanych oraz odbiory obiektów zrealizowanych, poprzez egzekwowanie rozwiązań zapewniających bezpieczeństwo zarówno pracowników jak i ludzi korzystających ze świadczonych usług. W ramach nadzoru zapobiegawczego eliminowano wszelkie nieprawidłowości mogące mieć wpływ oraz stwarzać zagrożenie dla zdrowia lub życia ludzi na różnych etapach inwestycyjnych.

Również laboratorium przeprowadziło dużą liczbę badań. Dostęp do wiarygodnych danych we wszystkich obszarach objętych nadzorem tutejszej stacji sanitarno- epidemiologicznej nie byłby możliwy, bez sprawnie działającej bazy laboratoryjnej wykonujące badania w szerokim zakresie (badania wody, materiału biologicznego, czynników szkodliwych w środowisku pracy), dysponującej wykwalifikowaną kadrą, odpowiednio przygotowaną infrastrukturą, w tym nowoczesną aparaturą, stanowią podstawowy instrument nadzoru.

Struktura organizacyjna, coraz nowoczesne wyposażenie laboratorium oraz fachowa, stale podnosząca swoje kwalifikacje zawodowe kadra, pozwalają na obiektywną, dotyczącą całego nadzorowanego terenu, ocenę stanu sanitarnego, która uwzględnia zarówno istniejące, jak i mogące się pojawić zagrożenia dla zdrowia ludzi.

Skutkiem pracy w warunkach z przekroczonymi normatywnymi higienicznymi czynnikami szkodliwych, kontaktu z czynnikami alergizującymi i zakaźnymi oraz niewłaściwej opieki profilaktycznej są choroby zawodowe.

Duże zaangażowanie pracowników Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej pozwoliły uzyskać efekty, które przedstawione zostały w niniejszym opracowaniu.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Starachowicach wyraża przekonanie że przytoczona ocena stanu sanitarnego daje gwarancje że Państwowa Inspekcja Sanitarna powiatu starachowickiego pełni swoje zadania w sposób profesjonalny i rzetelny zapewniający mieszkańcom powiatu bezpieczeństwo sanitarne

CAŁODOBOWY TELEFON ALARMOWY
PSSE STARACHOWICE
605 341 819

Kontakt:

**Powiatowa Stacja
Sanitarno - Epidemiologiczna
w Starachowicach**

tel. 41 274-62-67; 41 275-45-86

fax 41 274-62-67 wew. 23

e-mail: psse.starachowice@pis.gov.pl

strona: <http://www.psse-starachowice.pl>

